

Mgr. Marta Stará
Stará

Digitálně podepsal
Mgr. Marta Stará
Datum: 2021.06.10
12:28:20 +02'00'

Vzdělávací program
**Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované
dřevořezby**

Obor vzdělání
82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

**Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková
organizace**

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Identifikační údaje vyšší odborné školy

Název školy:	Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace
Adresa školy:	Husova 10, 602 00 Brno
Zřizovatel školy:	Jihomoravský kraj
Typ právnické osoby:	příspěvková organizace
Kód a název oboru vzdělání:	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství
Kód a název vzdělávacího programu:	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
Zaměření vzdělávacího programu:	—
Podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče:	nelze přijímat uchazeče s přecitlivělostí na alergizující látky používané při praktickém vyučování
Forma vzdělávání:	denní
Délka vzdělávacího programu:	3 ročníky
Vyučovací jazyk:	český jazyk

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

OBSAH

1.	Profil absolventa	4
1.1	Uplatnění absolventa	5
2.	Charakteristika vzdělávacího programu	6
2.1	Pojetí a cíle vzdělávacího programu	6
2.2	Charakteristika obsahu vzdělávacího programu	6
2.3	Organizace výuky	9
2.4	Metodické postupy výuky	9
2.5	Podmínky pro přijímání uchazečů	9
3.	Učební plán	10
4.	Obsah předmětů	13
4.1	Anglický jazyk	13
4.2	Chemie	16
4.3	Laboratorní cvičení	20
4.4	Dějiny výtvarné kultury	22
4.5	Dějiny řemesla	26
4.6	Základy fotografování	29
4.7	Digitální obrazová dokumentace	30
4.8	Výtvarná příprava	31
4.9	Modelování	33
4.10	Technologie a materiály	35
4.11	Nauka o dřevě	39
4.12	Konzervátorská a restaurátorská dokumentace	40
4.13	Praktická cvičení	41
4.14	Konzervování a restaurování nábytku	43
4.15	Základy muzeologie	45
4.16	Základy památkové péče	47
4.17	Odborná praxe	49
5.	Doklady o odborném zabezpečení výuky VP	50

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

1. PROFIL ABSOLVENTA

Absolvent vzdělávacího programu Konzervování a restaurování nábytku a polychromované dřevorezby je vybaven vědomostmi a praktickými dovednostmi pro samostatné provádění konzervátorských a restaurátorských zásahů na kulturních památkách nebo jejich částech, na předmětech kulturní hodnoty a sbírkových předmětech, které jsou uměleckořemeslnými pracemi volného i užitého umění ze dřeva. Absolvent má široký uměleckohistorický rozhled a znalosti z dějin uměleckého řemesla. Zná soudobé i historické materiály, techniky a technologie a získané znalosti aplikuje při stanovení rozsahu poškození předmětu a volbě vhodného způsobu konzervátorského a restaurátorského zásahu nebo při doplňování, rekonstrukcích a vytváření kopií historických předmětů. Zpracovává restaurátorskou zprávu o vykonaných dílčích úkonech a celkové restaurátorské práci včetně její dokumentace a doporučení následné péče a ochrany. Zná příslušné právní normy, zásady památkové péče, způsoby převzetí předmětu ke konzervaci a restaurování a jeho ochrany při restaurování. Je schopen samostatně provádět základní analýzy vedoucí k identifikaci restaurovaného- konzervovaného materiálu. Je schopen ověřovat a aplikovat nové metody. Je schopen pracovat samostatně i v týmu a svoji práci prezentovat odborné i laické veřejnosti v českém a cizím jazyce.

Výsledky vzdělávání

Absolvent vzdělávacího programu

- umí komunikovat v anglickém jazyce v obecných i profesních situacích, je schopen pracovat s cizojazyčným odborným textem a literaturou a vyjadřovat se písemnou i ústní formou v odborné oblasti
- zná zásady památkové péče, uplatňuje etiku v přístupu k památkám v praxi
- má potřebné znalosti z dějin výtvarné kultury i uměleckého řemesla a dovede je aplikovat ve vztahu ke své profesi
- využívá znalosti z chemie, biologie a mikrobiologie k odhalení příčiny poškození ošetřovaného předmětu a stanovení vhodného způsobu konzervace, restaurování i ochrany poškozeného nebo ohroženého objektu
- je schopen volit správné teoretické i filozofické přístupy ke konzervování a restaurování, ovládá odbornou terminologii
- zná používané materiály, ovládá širokou škálu tradičních i moderních technik a technologií a jejich praktické užití při konzervování a restaurování nábytku
- provádí rekonstrukci poškozeného objektu s dokonalou přesností a na vysoké technické úrovni, je schopen se výtvarně i řemeslně přizpůsobit původnímu pojetí restaurovaného předmětu a rukopisu autora
- získal dokonalou řemeslnou zručnost
- zpracovává restaurátorskou zprávu včetně dokumentace, doporučení následné péče a ochrany a interpretuje dosažené výsledky
- pracuje s odbornou literaturou
- je schopen pracovat samostatně i ve skupině
- je seznámen se zásadami bezpečnosti a hygieny práce a zásadami ochrany životního prostředí.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

1.1 Uplatnění absolventa

Vzdělávací program Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby připravuje odborníky schopné odborně konzervovat a restaurovat kulturní památky a předměty kulturní hodnoty, které jsou uměleckořemeslnými nábytkářskými pracemi včetně nepolychromované dřevořezby.

Absolventi se uplatní v oboru své činnosti v restaurátorských dílnách muzeí, ústavů památkové péče, archeologických ústavů a galerií nebo v soukromých společnostech, které mají oprávnění k výkonu příslušných odborných činností.

Další variantou uplatnění absolventů oboru je výkon samostatné restaurátorské práce, zaměřené na obnovu uměleckořemeslných prací ze dřeva patřících veřejným institucím i soukromým majitelům. Tuto činnost mohou absolventi provádět na základě živnostenského oprávnění k restaurování sbírkových předmětů a předmětů kulturní hodnoty, nebo na základě povolení Ministerstva kultury k restaurování uměleckořemeslných děl ze dřeva. O obě oprávnění lze požádat ihned po ukončení vzdělávání.

Absolventi vzdělávání se mohou rovněž ucházet o studium na vysokých školách, a to zejména školách příbuzného zaměření. Absolventi mohou využít možnosti rozšířit své odborné znalosti ve studiu na VŠ, nejčastěji Masarykově univerzitě, Přírodovědecké fakultě, oboru Chemie a technologie materiálů pro konzervování - restaurování, který díky své modulární stavbě volně navazuje na předměty VOŠ.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

2. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vzdělávací program připravuje studenty pro široké spektrum činností souvisejících s konzervováním a restaurováním nábytku a nepolychromované dřevorezby. Vzdelávání směřuje prostřednictvím osvojených teoretických poznatků výtvarných a řemeslných technik k osvojení specifických vědomostí a praktických dovedností potřebných při konzervování a restaurování poškozených objektů, vede studenty ke schopnosti poznání faktorů prostředí působících na poškozený předmět a k pochopení uměleckého a historického významu konzervovaného nebo restaurovaného předmětu.

2.1 Pojetí a cíle vzdělávacího programu

Koncepce vzdělávacího programu spočívá v rozvíjení estetického cítění studentů, pěstování smyslu pro přesnost v rukodělné práci, citu pro používané materiály a směřuje k dosažení profesionální úrovně řemeslných dovedností. Cílem vzdělávacího programu je připravit vysoce kvalifikované, humanitně, technicky i mistrovsky řemeslně vzdělané odborníky v oboru své činnosti, kteří jsou schopni pracovat samostatně i v týmu při záchraně uměleckořemeslných památek volného i užitého umění.

2.2 Charakteristika obsahu vzdělávacího programu

Obsah všech vyučovacích předmětů učebního plánu se svým pojetím a stanovenými cíli odráží v profilu absolventa a kompetencích, které po ukončení vzdělávání nabyt. Široký rozsah teoretických znalostí získají studenti v průběhu vzdělávání v teoretických humanitních, přírodovědných a odborných předmětech. Nabyté vědomosti aplikují a dále rozvíjejí v předmětech výtvarných a předmětech praktického charakteru.

Učivo jednotlivých předmětů se vyznačuje vzájemnou provázaností, a to vzhledem k širokému spektru znalostí a dovedností, které v průběhu vzdělávání student získá a které jsou předpokladem pro výkon restaurátorské profese. Vzhledem k této skutečnosti jsou všechny předměty učebního plánu zařazeny mezi předměty povinné. Jediným volitelným předmětem je Základy památkové péče. Do procesu vzdělávání jsou zahrnuty také podmínky dodržování bezpečnosti práce a ochrany zdraví. Škola má smluvním bezpečnostním technikem vypracovánu *Směrnici k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví studentů ve škole, Směrnici pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, Identifikaci rizik a přijatá bezpečnostní opatření pro objekty školy, Plán opatření a činností po vyhlášení mimořádné situace*. Se všemi jmenovanými dokumenty jsou studenti pravidelně, opakovaně a prokazatelně seznamováni při zápisu do každého ročníku. Velký důraz je dále kladen na dodržování podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví při práci s chemickými látkami, se stroji, přístroji a zařízeními ve školních ateliérech i mimo školu v rámci praktické části vyučování. V každém školním roce studenti projdou pravidelným školením před započatím výuky v praktických předmětech a jsou vedeni k tomu, aby všechna bezpečnostní opatření a celkovou ochranu zdraví při práci dodržovali v průběhu vzdělávání i v dalším profesním životě.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Anglický jazyk rozšiřuje a prohlubuje schopnosti nezbytné pro práci s cizojazyčnou odbornou literaturou a odbornými časopisy a pro samostatnou aktivní mluvenou i písemnou komunikaci v běžných situacích i v profesní oblasti.

Chemie poskytuje studentům ucelený soubor vědomostí z organické i anorganické chemie a biochemie z hlediska jejich využití v konzervátorské a restaurátorské práci.

Laboratorní cvičení upevňují teoretické vědomosti získané v předmětu chemie a rozvíjejí praktické dovednosti studentů v oblasti identifikace typu materiálu, stanovení původu a příčin chemického poškození konzervovaného či restaurovaného předmětu a volbě odpovídajícího způsobu chemické ochrany a konzervace sbírkových fondů.

Dějiny výtvarné kultury sledují rozšíření uměleckohistorického rozhledu studentů a obohacení jejich estetického vnímání.

Dějiny řemesla se zaměřují na orientaci v oblasti vývoje řemesla, zejména ve vazbě na obor vzdělávání a na problematiku ochrany památek. Studenti jsou vedeni k chápání hodnocení uměleckého díla jako výpovědi určité doby a jedinečnosti tvůrčí osobnosti. Učivo předmětu obohacuje vnitřní život studentů o plnější pochopení studovaného oboru a poskytuje jim zdroj poznatků pro správné stanovení historického a řemeslného původu předmětu.

Základy fotografování a Digitální obrazová dokumentace poskytují teoretické znalosti a praktické dovednosti, které studenti využívají a aplikují při zpracovávání dokumentace průběhu konzervování a restaurování poškozeného objektu.

Výtvarná příprava je základem pro rozvoj výtvarného myšlení a estetického cítění studentů, vede je k jistotě v zacházení s výtvarnými prostředky ve svém oboru.

Modelování rozvíjí schopnost vlastního vyjádření a reprodukce trojrozměrné reality s cílem večit se do daného tvaru a následně dotvořit poškozenou část.

Technologie a materiály se dělí do čtyř bloků:

Tematický blok Technologie výroby historického nábytku seznámí studenty s postupy při zpracování a opracování dřeva a vývojem technologických postupů při výrobě nábytku v závislosti na materiálovém, strojním a nástrojovém vybavení dílen a to v takové šíři, aby byl budoucí restaurátor schopen orientovat se samostatně a v plném rozsahu při záchraně památek užitého umění.

Tematický blok Technologie zdobných technik je zaměřena na širokou škálu zdobných nábytkových technik v jednotlivých historických obdobích a nábytkových stylech. Učivo předmětu je teoretickým základem pro praktické osvojování výrobních postupů historických zdobných technik.

Tematický blok Technologie konzervování a restaurování nábytku seznámí studenty s jednotlivými etapami a technologickými postupy konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby s důrazem na etickou stránku práce restaurátora a znalost zásad ochrany zdraví a bezpečnosti při práci. Teoretické poznatky předmětu jsou základem pro jejich praktickou aplikaci v prakticky zaměřených předmětech.

Tematický blok Technologie konzervování doplňkových nábytkových materiálů rozšiřuje vědomosti studentů o postupech při konzervování materiálů, které se běžně nacházejí na nábytkových objektech jako funkční a zdobné doplňky.

Nauka o dřevě poskytuje souhrn vědomostí o tradičních i současných materiálech ve vztahu k danému oboru a dovedností z oblasti příslušných technologií v takovém rozsahu, aby byl budoucí restaurátor schopen orientovat se samostatně a v plném rozsahu při rozhodování o výběru správných materiálů a postupů při konzervátorském a restaurátorském zásahu.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Konzervátorská a restaurátorská dokumentace prohlubuje znalosti a praktické dovednosti studentů při tvorbě dokumentace jako nedílné součásti práce konzervátora a restaurátora. Studenti si osvojí různé typy dokumentace, seznámí se s jejich obsahem a náležitostmi, které jsou v souladu s požadavky na dokumentační zprávy stanovené zákonem o památkové péči.

Praktická cvičení umožňují studentům ověřování získaných teoretických vědomostí. Při vykonávání praktických činností se studenti seznamují s historickými technikami a výrobními postupy svého oboru. Získají cit pro používané materiály, řemeslnou zručnost a smysl pro přesnou práci.

Konzervování a restaurování nábytku je hlavním praktickým předmětem vzdělávacího programu, při němž studenti provádějí konzervaci a restaurování na konkrétních předmětech. Seznámí se s příslušnou konzervátorsko-restaurátorskou terminologií, se sbírkovými fondy a příslušnými právními normami. Získají potřebné vědomosti a dovednosti k provádění konzervátorských a restaurátorských úkonů s důrazem na dodržování zásad a pravidel restaurátorské etiky. Stejný důraz je kladen na dodržování platných předpisů pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci včetně ochrany životního prostředí. Zpracovávají restaurátorskou dokumentaci včetně restaurátorské zprávy.

Základy muzeologie vybaví studenty základními vědomostmi o dějinách českého muzejnictví, sbírkách a muzeích samotných. Studenti se seznámí s organizací a chodem muzeí v současnosti, především v oblasti muzejní dokumentace, budováním sbírkových fondů a jejich ochranou, konzervací sbírek, jejich vystavováním a zapůjčováním jiným subjektům. Učivo, které je v souladu se současně platnými právními normami, je předáváno studentům formou přednášek, seminářů a exkurzí do muzeí se zaměřením na praktickou oblast přednášeného učiva. Získané znalosti a zkušenosti uplatní absolventi při komunikaci s muzejními a výstavními institucemi nebo při práci v těchto zařízeních.

Základy památkové péče seznámí studenty s vývojem památkové péče v českých zemích a její současnou rolí ve společnosti. Studenti získají orientaci v právních normách, které vymezují péči o památky, a povinnosti, které z těchto norem vyplývají pro restaurátora.

Odborná praxe probíhá v restaurátorských dílnách muzeí, galerií, Národního památkového ústavu nebo v soukromých restaurátorských dílnách, jejichž provozovatel má povolení k provádění restaurátorské činnosti. Studenti přímo realizují restaurování pod dohledem odborného konzervátora a restaurátora. Důraz je kladen na dodržování platných předpisů pro bezpečnou práci a ochranu zdraví při práci včetně ochrany životního prostředí.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

2.3 Organizace výuky

Organizace výuky je v souladu s § 25 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění, a § 3 vyhlášky MŠMT č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání, v platném znění.

Výuka se uskutečňuje v denní formě vzdělávání prostřednictvím přednášek a seminárních/laboratorních cvičení a je doplněna odbornými exkurzemi na odborná vědecká a restaurátorská pracoviště.

Odborná praxe, organizovaná v rozsahu 4 týdnů v letním období 2. ročníku a 4 týdnů v zimním období 3. ročníku, se uskutečňuje v konzervátorských a restaurátorských dílnách muzeí, galerií a Národního památkového ústavu, popř. na pracovištích právnických nebo fyzických osob, které mají oprávnění k činnosti v daném oboru. Týdenní rozsah odborné praxe je 35 hodin.

2.4 Metodické postupy výuky

Při výuce se upřednostňují aktivizující metody pedagogické práce, zejména metody problémové. Z hlediska organizace vzdělávacího procesu je pro tento vzdělávací program charakteristická vysoká míra praktického vyučování v odborných učebnách, školních dílnách, ateliérech apod. a individuální práce učitele se studentem. Ve většině cvičení se uplatňuje názorná praktická demonstrace kombinovaná s metodami tvořivého objevování, motivující studenty k bližšímu vztahu k oboru.

2.5 Podmínky pro přijímání uchazečů

Ke vzdělávání se přijímají uchazeči, kteří získali střední vzdělání s maturitní zkouškou a splňují požadavek zdravotní způsobilosti. Vzhledem ke specifickým nárokům na umělecké a estetické vnímání je podmínkou přijetí ke studiu úspěšné složení přijímací zkoušky, která zahrnuje všeobecný kulturní přehled a představení vlastní výtvarné a řemeslné přípravy.

Sřední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

3. UČEBNÍ PLÁN

Název vzdělávacího programu		Kód a název oboru vzdělání				Forma	
KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ NÁBYTKU A NEPOLYCHROMOVANÉ DŘEVOŘEZBY		82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství				denní	
Názvy vyučovacích předmětů	1. ročník		2. ročník		3. ročník		Celkem
Období:	ZO	LO	ZO	LO	ZO	LO	př/cv/kr
Povinné předměty:							
Anglický jazyk 1*	0/2/2 Zk	0/2/2 Zk	0/2/2 Zk	0/2/2 Zk	0/2/2 Zk	0/2/2 KZ	0/12/12
Chemie	1/0/1 KZ	1/0/1 KZ	1/0/1 KZ	1/0/1 KZ	-	-	4/0/4
Laboratorní cvičení	0/1/1 KZ	0/1/1 KZ	0/1/1 KZ	0/1/1 KZ	0/1/1 KZ	-	0/5/5
Dějiny výtvarné kultury*	2/0/2 Zk	1/1/2 Zk	2/0/2 Zk	1/1/2 Zk	2/0/2 Zk	1/1/2 KZ	9/3/12
Dějiny řemesla*	2/0/2 Zk	1/1/2 Zk	2/0/2 Zk	1/1/2 Zk	2/0/1 Zk	1/1/2 KZ	9/3/11
Základy fotografování	1/1/1 KZ	1/1/1 KZ	-	-	-	-	2/2/2
Digitální obrazová dokumentace	-	-	0/1/1 KZ	0/1/1 KZ	0/1/1 KZ	0/1/1 KZ	0/4/4
Výtvarná příprava	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/12/12
Modelování	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/2/2 KZ	0/1/2 KZ	0/1/2 KZ	0/10/12
Technologie a materiály*	2/0/3 Zk	2/0/3 Zk	2/0/3 Zk	2/0/3 Zk	2/0/3 Zk	2/0/3 KZ	12/0/18
Nauka o dřevě	1/0/1 Zk	1/0/1 Zk	-	-	-	-	2/0/2
Konzervátorská a restaurátorská dokumentace	-	-	-	-	1/0/1 KZ	-	1/0/1
Praktická cvičení	0/4/4 KZ	0/4/4 KZ	0/4/4 KZ	0/4/4 KZ	0/4/4 KZ	0/4/4 KZ	0/24/24
Konzervování a restaurování nábytku	0/10/9 KZ	0/10/9 KZ	0/12/10 KZ	0/12/6 KZ	0/12/6 KZ	0/12/10 KZ	0/68/50
Základy muzeologie	-	-	-	-	0/1/1 KZ	-	0/1/1
Volitelný předmět							
Základy památkové péče	-	-	-	-	-	0/2/2 KZ	0/2/2
Povinně volitelný předmět							
Odborná praxe ¹	-	-	-	0/35/4 Z	0/35/4 Z	-	-/-/8
Přednášky/Cvičení:	9/22	7/24	7/24	5/26	7/24	4/26	39/146
Počet kreditů	30	30	30	30	30	30	180
Celkem počet vyučovacích hodin týdně:	31	31	31	31	31	30	185

Vysvětlivky k učebnímu plánu:

Předměty označené * jsou součástí absolutoria

Zkratky:

Zk – zkouška, KZ – klasifikovaný zápočet, Z – zápočet

¹ Odborné praxe probíhají v jiné týdny než ostatní předměty, nelze tedy sčítat jejich hodiny s jinými. Sčítají se pouze kredity, protože se jedná o období (zimní/letní).

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Absolutorium:

Zkouška z Anglického jazyka.

Teoretická zkouška z odborných předmětů:

1. *Dějiny výtvarné kultury.*
2. *Dějiny řemesla.*
3. *Technologie a materiály konzervování a restaurování nábytku.*

Absolventská práce a její obhajoba – její součástí je ověření praktických dovedností a znalostí získaných zejména v předmětu *Konzervování a restaurování nábytku*.

Ověření praktických dovedností, které je součástí obhajoby absolventské práce, je realizováno formou výkonu konzervátorských a restaurátorských činností, jejichž výstupem je zrestaurovaný objekt příslušné materiálové skupiny včetně kompletní dokumentace. Příslušné odborné činnosti jsou prováděny ve školních dílnách v rozsahu 4 souvislých týdnů v letním období 3. ročníku.

Poznámky:

1. Odborná praxe, organizovaná v rozsahu 4 týdnů v letním období 2. ročníku a 4 týdnů v zimním období 3. ročníku, se uskutečňuje v konzervátorských a restaurátorských dílnách muzeí, galerií a Národního památkového ústavu, popř. na pracovištích právnických nebo fyzických osob, které mají oprávnění k činnosti v daném oboru. Týdenní rozsah výuky v rámci odborné praxe je 35 hodin.
2. Počet hodin před lomítkem uvádí počet hodin přednášek, mezi lomítky počet hodin seminárních cvičení a za lomítkem počet kreditů.
3. Ověření praktických dovedností, které je součástí obhajoby absolventské práce, je realizováno formou výkonu konzervátorských a restaurátorských činností, jejichž výstupem je zrestaurovaný objekt příslušné materiálové skupiny včetně kompletní dokumentace. Příslušné odborné činnosti jsou prováděny ve školních dílnách v rozsahu 4 souvislých týdnů v letním období 3. ročníku.
4. Kreditní systém rozlišuje náročnost a důležitost jednotlivých předmětů. Počet kreditů za úspěšně absolvovaný předmět ECTS (mezinárodní kreditní systém) umožňuje přesunout si malou část neklasifikovaných předmětů do dalšího období. Absolvování všech předmětů za jedno období má hodnotu 30 kreditů. Do prvního ročníku je student povinen zapsat si minimálně předměty v hodnotě 60 kreditů (30 kreditů za zimní období a 30 kreditů za letní období). Do druhého ročníku se může zapsat student, který získal absolvováním prvního ročníku minimálně 50 kreditů. Při zápisu do druhého ročníku si student zapisuje opakovaně nesplněné (neklasifikované) předměty za první ročník a dále minimálně ty předměty, při jejichž úspěšném absolvování celkový počet kreditů za 1. a 2. ročník bude nejméně 110.
5. Do třetího ročníku se může zapsat student, který po absolvování druhého ročníku získal minimálně 110 kreditů, 60 kreditů za první ročník a minimálně 50 kreditů dalších. Student si zapisuje opakovaně nesplněné předměty a další, při jejichž úspěšném absolvování bude celkový počet získaných kreditů za první až třetí ročník studia nejméně 180. Za daný předmět lze v průběhu studia získat kredity pouze jednou.
6. Pro připuštění k Absolutoriu musí student úspěšně absolvovat třetí ročník a získat minimálně 180 kreditů.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Přehled využití týdnů

Činnost	Počet týdnů v období					
	1.	2.	3.	4.	5.	6.
Týdny vyučování podle učebního plánu	16	16	16	12	12	14
Odborná praxe	–	–	–	4	4	–
Samostudium a získání hodnocení	3	3	3	3	3	3
Absolutorium	–	–	–	–	–	2
Časová rezerva	1	1	1	1	1	1
Celkem	20	20	20	20	20	20

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. OBSAH PŘEDMĚTŮ

realizace jednotlivých předmětů probíhá formou přednášek nebo seminářů podle učebního plánu

4.1 ANGLICKÝ JAZYK

Anglický jazyk navazuje na úroveň znalostí dosažených na střední škole, přičemž maturita z tohoto jazyka není nutnou podmínkou. V tomto případě je však student povinen absolvovat test a ústní pohovor k ověření jeho pokročilosti v jazyce. Vstupní znalosti jsou dále upevňovány a rozšiřovány ve všech standardně vyučovaných oblastech jazyka tak, aby absolvent vyššího odborného vzdělávání bez potíží zvládl komunikaci v běžných situacích, rozuměl mluvenému i psanému projevu vč. odborně zaměřených textů a byl rovněž schopen aktivně verbálně i písemně reagovat v rámci zaměření jeho odbornosti. Předpokládanou minimální výstupní úroveň je B1 dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (dále „SEERR“). Tento jazyk je předmětem absolutoria.

Cílem výuky Anglického jazyka je systematické rozvíjení a prohlubování jazykových znalostí, dovedností a návyků v následujících oblastech:

1. **Řečové dovednosti.**
 - 1.1. Poslech s porozuměním.
Rozumět souvislému projevu vyučujícího i rodilého mluvčího v rozsahu osvojených jazykových prostředků a s přiměřeným množstvím neznámého jazykového materiálu.
 - 1.2. Ústní vyjadřování.
V rozsahu aktivně osvojených jazykových prostředků umět pohotově, jazykově správně a společensky vhodně reagovat v běžných situacích a aktivně se účastnit diskuse, vést dialog, klást otázky a vhodně reagovat na situaci a umět vyjádřit své postoje, souvisle hovořit na všeobecná i odborná témata, přednést referát na dané i odborné téma.
2. **Čtení s porozuměním.**
Číst s porozuměním přiměřeně náročné všeobecné, populárně vědecké a odborné texty, umět používat při četbě překladový a výkladový slovník a další informativní literaturu.
3. **Písemné vyjadřování.**
Umět písemně zaznamenat hlavní myšlenky nebo informace z vyslechnutého projevu nebo z přečteného textu, umět zformulovat vlastní myšlenky ve formě dopisu formálního i neformálního, umět písemně analyzovat a shrnout pracovní postup konzervátorského a restaurátorského zásahu.

Diagnostické metody a hodnocení výsledků vyučovacího i učebního procesu jsou v souladu s didaktickými postupy. Vyučující sleduje pokrok v dovednostech, a to zejména v ústní komunikaci a písemných kontrolních pracích, které korespondují s probíraným učivem.

Sřední škola umění a designu a Vyší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Rámcový rozpis učiva Anglického jazyka

Níže uvedená témata budou probírána do úrovně B1 dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (dále „SERR“).

Tematický okruh - Odborný jazyk

1. Historie nábytku. Nábytkové styly.
2. Stavba a vlastnosti dřeva. Druhy dřeva.
3. Vybavení restaurátorské dílny. Stroje a ruční nářadí.
4. Zdobné nábytkové techniky a materiály.
5. Povrchová úprava nábytku.
6. Etika restaurátorské práce.
7. Narušení dřeva a jeho příčiny.
8. Průzkum a analýzy.
9. Konzervování dřeva.
10. Proces restaurování dřeva.
11. Způsoby restaurování intarzií.
12. Záznamy a dokumentace.
13. Péče o nábytek. Vlivy prostředí a jejich eliminace.

Tematický okruh – Profesně orientované komunikační situace

1. Kontakty. Pozdravy, představení se.
2. Časové údaje. Domluva termínu schůzky.
3. Doprava ve městě. Dopravní prostředky, zakoupení jízdenky, orientace ve městě, popis cesty.
4. Ubytování. Rezervace hotelu, komunikace na recepci, pronájem pokoje.
5. Stravování. V restauraci, nákup potravin.
6. Kulturní život. Návštěva muzeí a galerií, účast na konferenci.
7. Komunikace na úřadech. Vyplňování formulářů.
8. Internet, e-mail, SMS, obsluha počítače.
9. Zdravotní potíže. Vyhledání lékařské péče a popis symptomů.
10. Profese restaurátora. Památková péče.
11. Zahraniční pracovní trh.

Studijní materiály

Obecná angličtina – učebnice

New English File Intermediate Student's Book. Oxford 2008.

New English File Upper – Intermediate Student's Book. Oxford 2008.

Murphy, R.: English Grammar in Use – Intermediate. Cambridge 2012.

Ilustrovaný tematický slovník. Plzeň 2009.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Odborné texty

Boyce, CH.: Dictionary of Furniture, Facts on File. New York 1985.
Edward-Smith, L.: Furniture. A Concise History. London 2000.
Hoadley, R. B.: Identifying Wood. Newtown 1990.
Hough, R. B.: The Woodbook. Köln 2007.
Landis, S.: The Workshop Book. Newtown 1998.
Riverse, S. – Umney, N.: Conservation of Furniture. London 2005.
Sussane, A. B.: Furniture from Rococo to Art Deco. Köln 1998.

Online materiály

<http://www.vam.ac.uk/> <http://www.getty.edu/conservation/>

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 2 CHEMIE

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Cílem předmětu chemie je prohloubení vědomostí z obecné, anorganické, organické, analytické, užité, makromolekulární chemie a základů biochemie, z nichž vychází povaha materiálů používaných při výrobě nábytku i při jeho konzervaci a restaurování a to jak v historii, tak i v současnosti. V rámci absolvování předmětu chemie si žáci upevní a prohloubí základní znalost středoškolské chemie doplněné o kapitoly využitelné v konzervátorské-restaurátorské praxi. Osvojené vědomosti z chemie i biochemie budou dále aplikovat při laboratorním cvičení, při vlastní konzervaci a ochraně sbírkových předmětů a prostor, kde jsou tyto předměty umístěny. Studenti se seznámí s chemicko-technologickými metodami a přístroji, používanými v laboratořích k analýzám složení látek i stanovení příčin poškození konzervovaného předmětu. Součástí výuky jsou odborné exkurze na odborná chemická pracoviště. Nedílnou součástí výuky je osvojování si správných postojů k ochraně životního prostředí při práci s chemickými látkami v průběhu konzervátorské a restaurátorské činnosti.

Rámcový rozpis učiva:

1. **Obecná chemie**
 - 1.1 Základní chemické pojmy
 - 1.1.1 Atom (atomové jádro, elektronový obal, iont)
 - 1.1.2 Radioaktivita (nuklidy, poločas rozpadu, určování stáří předmětů, elektrárna)
 - 1.1.3 Molekula
 - 1.2 Směsi, jejich třídění a dělení – purifikace látek
 - 1.3 Periodická soustava prvků
 - 1.3.1 Historie PSP
 - 1.3.2 Obecné trendy v PSP
 - 1.3.3 Chemický prvek (elektronová konfigurace, obecné vlastnosti základních prvků)
 - 1.4 Názvosloví
 - 1.4.1 Základní dvouprvkové sloučeniny (oxidy, sulfidy, halogenidy, bezkyslíkaté kyseliny)
 - 1.4.2 Základní tříprvkové sloučeniny (kyslíkaté kyseliny, hydroxidy, soli)
 - 1.5 Chemické rovnice
 - 1.5.1 Zápis chem. rovnice
 - 1.5.2 Typy chem. rovnic
 - 1.5.3 Vyčíslování chem. rovnic
 - 1.6 Chemické výpočty
 - 1.6.1 Atomová a molární hmotnost, Látkové množství
 - 1.6.2 Hustota
 - 1.6.3 Směšovací rovnice, tvorba roztoků o požadované koncentraci, koncentrace (hmotnostní zlomek, molární koncentrace)
 - 1.6.4 Základní výpočty z chem. rovnic
 - 1.7 Chemická vazba
 - 1.7.1 Typy chemické vazby
 - 1.7.2 Slabé vazebné interakce
 - 1.8 Základy z fyzikální chemie

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 1.8.1 Chemická kinetika
- 1.8.2 Termochemie
- 1.8.3 Chemická rovnováha
- 1.9 Chemické prvky
- 1.9.1 Chemické prvky obecně
- 1.9.2 Nekovy
- 1.9.3 Kovy
- 1.9.4 Polokovy
- 1.10 Elektrochemie
- 1.10.1 Elektrolyza a elektrody
- 1.10.2 Koroze kovů a ochrana proti korozi
- 1.10.3 Kovy ušlechtilé a neušlechtilé
- 1.11 Kyselost a zásaditost vzorků
- 1.11.1 Výpočet pH, pOH
- 1.11.2 Indikátory
- 1.11.3 Neutralizace
- 1.11.4 Pufry
- 2. **Anorganická chemie**
- 2.1 Chemické prvky
- 2.1.1 Kovy, polokovy, nekovy
- 2.1.2 Stručný nástin chemie vybraných nepřechodných prvků (alkalické kovy, alkalické zeminy, Al, C, Si, Sn, Pb, N, P, O, S, halogeny)
- 2.1.3 Stručný nástin chemie nejdůležitějších přechodných prvků (Fe, Co, Ni, Cu, Ag, Au, Zn, Cg, Hg, Cr, Mn, platinové kovy)
- 2.2 Významné anorganické sloučeniny pro oblast konzervování-restaurování, důkazy anorganických materiálů
- 2.3 Základy koordinační chemie, typy komplexů, komplexní sloučeniny v praxi
- 3. **Analytická chemie**
- 3.1 Úvod, přehled a rozdělení analytických metod
- 3.2 Destruktivní x nedestruktivní metody, jejich popis, výhody a nevýhody
- 3.3 Kvalitativní analýza
- 3.3.1 Kapkovací reakce
- 3.3.2 Základní srážecí reakce
- 3.4 Kvantitativní analýza
- 3.4.1 Volumetrie – odměrné metody
- 3.4.2 Gravimetrie
- 3.5 Nejdůležitější metody instrumentální analýzy (spektrální metody, hmotnostní spektrometrie)
- 4. **Organická chemie**
- 4.1 Obecný úvod do studia organické chemie, typy vzorců, vazby, názvosloví
- 4.2 Rozdělení organických sloučenin
- 4.3 Uhlovodíky (názvosloví, reakce, zástupci, vlastnosti, použití)
- 4.3.1 Alifatické
- 4.3.2 Aromatické
- 4.4 Deriváty uhlovodíků (názvosloví, reakce, zástupci, vlastnosti, použití)
- 4.4.1 Halogenderiváty uhlovodíků – rozpouštědla
- 4.4.2 Hydroxyderiváty uhlovodíků – rozpouštědla

Sřední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 4.4.3 Karbonylové sloučeniny (aldehydy, ketony, karboxylové kyseliny a jejich deriváty)
- 4.4.4 Dusíkaté sloučeniny
- 4.4.5 Důkazy vybraných organických látek významných pro Ko-Re praxi
- 5. **Makromolekulární chemie**
- 5.1 Vznik, struktura, vlastnosti a výroba polymerů
- 5.2 Přehled polymerů
- 5.3 Degradace a konzervace plastů
- 5.4 Použití syntetických polymerů, lepidla
- 6. **Biochemie**
- 6.1 Sacharidy
- 6.2 Polysacharidy
- 6.3 Dřevo
- 6.3.1 Struktura a vlastnosti dřeva
- 6.3.2 Příčiny a poškození dřeva
- 6.3.3 Datování a konzervace dřeva
- 6.4 Aminokyseliny
- 6.5 Bílkoviny
- 6.5.1 Bílkovinná pojiva
- 6.6 Lipidy
- 6.6.1 Vosky
- 6.6.2 Oleje
- 6.7 Pyskyřice
- 6.8 Přírodní látky a jejich využití
- 7. **Užitá chemie**
- 7.1 Toxikologie
- 7.2 Anorganické pigmenty a organická barviva
- 7.3 Konzervování-restaurování a ošetřování kovových/keramických/textilních a papírových předmětů (průzkum předmětu, čištění a další ošetření, užití chemických preparátů)
- 7.4 Základní analytické metody k identifikaci látky, popisu poškození a původu materiálu (techniky, vzorkování, základní principy, analýza, využití)

Studijní literatura

- Benešová, M. – Pfeiferová, E.: Odmaturuj z chemie. Didaktis 2014.
- Bříš P. – Kuběna J. – Štrkaň J.: Lepení v praxi, Grada 2017.
- Klouda P.: Moderní analytické metody, 2016.
- Kopecká I. – Svobodová E.: Metody průzkumu historických materiálů, Grada 2009.
- Mareček, A. – Honza, J.: Chemie pro čtyřletá gymnázia – 1.díl (třetí opravené vydání). Olomouc 1998.
- Mareček, A. – Honza, J.: Chemie pro čtyřletá gymnázia – 2.díl (druhé přepracované vydání). Olomouc 1998.
- Mareček, A. – Honza, J.: Sbíрка řešených příkladů z chemie pro studenty středních škol (první vydání). Brno 1998.
- Medková E. – Bohmanová A.: Starožitný nábytek (údržba a opravy), SNTL Praha 1985.
- Osten M.: Práce s lepidly a tmely, Praha 1986.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Peč, P. – Pečová, D.: Učebnice středoškolské chemie a biochemie. Olomouc 2001.

Šimůnková, E. - Bayerová, T.: Pigmenty. Praha 1999.

Šimůnková E. – Karhan J.: Pigmenty, barviva a metody jejich identifikace, VŠCHT Praha, 1993.

Zelinger, J.: Chemie v práci konzervátora a restaurátora. Praha 1987.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 3 LABORATORNÍ CVIČENÍ

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

V předmětu laboratorní cvičení studenti budou prakticky aplikovat teoretické poznatky a vědomosti získané v předmětu chemie. Laboratorní cvičení prakticky představí teoretické učivo chemie a upevní znalosti získané v předmětu chemie. Studenti se seznámí s analytickými metodami a postupy umožňujícími stanovit materiály, příčiny a míru poškození restaurovaného objektu. Na základě zjištěných skutečností rozhodnou o nejvhodnějším postupu konzervátorského a restaurátorského zásahu a volbě vhodných materiálů pro tento zásah. Studenti se prakticky seznámí s různými anorganickými, organickými materiály, ověří si jejich vlastnosti, chování a možné použití v odborné praxi konzervátora-restaurátora.

Při výuce laboratorních cvičení je kladen důraz na bezpečnost a ochranu zdraví při práci s chemickými přístroji a chemikáliemi. Stejný důraz je kladen na zacházení s chemikáliemi z hlediska ochrany životního prostředí.

Výuka bude doplněna o exkurze a práci v chemické laboratoři Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a dalších pracovištích a institucí, které se podobnými problémy zabývají.

Rámcový rozpis učiva:

1. **Bezpečnost práce v chemické laboratoři a bezpečné zacházení s chemickými látkami, základy první pomoci**
2. **Chemické sklo**
3. **Chemické látky**
 - 3.1. Názvosloví
 - 3.2. Vlastnosti
4. **Oddělování a čištění směsí**
 - 1.1 Filtrace
 - 1.2 Krystalizace
 - 1.3 Destilace
2. **Vážení a odměřování hmotnosti a objemu**
3. **Důležité veličiny v chemii**
4. **Příprava odměrného roztoku**
5. **Odměrná analýza - titrace**
6. **Vážková analýza**
 - 6.1 Gravimetrie
7. **Kvalitativní analýza**
 - 7.1 Plamenné zkoušky
 - 7.2 Srážecí důkazové reakce, kapkovací reakce
8. **Syntéza vybraných jednoduchých pigmentů**
9. **Zkouška salinity**
10. **Stanovení vlhkosti dřeva**
11. **Stanovení negativních vlivů působících na dřevo (pH, vlhkost, záření)**
12. **Stanovení množství uhlíku**
13. **Chromatografie**
14. **Pokovování a čištění kovů**

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 15. Organické látky, rozpouštědla, lepidla, oleje, pryskyřice a vosky**
- 16. Polymerní materiály**
 - 16.1 Určení základních polymerů
- 17. Cukry a jejich důkaz**
- 18. Bílkoviny**
 - 18.1 Degradace
 - 18.2 Izolace bílkovin
- 19. Kapaliny, detergenty, rozpustnost, rozpouštědla, emulgační činidla, povrchové napětí a hygroskopičnost**
- 20. Efektní pokusy**

Studijní literatura

Hygienické zásady a pravidla požární ochrany
Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
Provozní řád ateliérů/pracoven

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4.4 DĚJINY VÝTVARNÉ KULTURY

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Ve vyučovacím předmětu dějiny výtvarné kultury si studenti rozšíří a prohloubí faktografické znalosti o vývoji výtvarného umění jak světového, tak českého, naučí se chápat vztah funkce a formy uměleckých děl, seznámí se se způsobem zobrazování určitých témat v jednotlivých časových obdobích, rozvinou své rozumové i citové schopnosti, které jim pomohou rozpoznat uměleckohistorickou kvalitu jednotlivých děl, s nimiž budou při svém budoucím povolání v každodenním styku, a získají kladný a citlivý vztah ke kulturně-historickému odkazu minulosti. Na základě studia, předpokládajícího samostatnou práci studentů s odbornou literaturou a vizuálními příklady, si studenti osvojí základní umělecké pojmy, kategorie a hodnotící kritéria. Výuka dějin výtvarné kultury bude probíhat formou přednášek doprovázených vizuálními prezentacemi a samostudia odborné literatury a odborných časopisů. Součástí výuky budou rovněž odborné exkurze po České republice i do zahraničí.

Rámcový rozpis učiva:

1. **Úvod do studia dějin umění**
 - 1.1. „Umění“, „umělec“, „umělecký styl“ a jejich proměny v dějinách
 - 1.2. Jak se dívat na architekturu, sochu, malbu, kresbu a grafický list?
 - 1.3. Ikonografie a ikonologie
 - základní metody (předikonografický popis, ikonografická analýza, ikonologická syntéza)
 - základní pojmy (symbol, atribut, personifikace, alegorie, emblém)
 - ikonografické příručky
 - 1.4. Ikonografie křesťanská a profánní
 - literární zdroje křesťanské ikonografie
 - typologie Starého a Nového zákona
2. **Řecká antika**
 - 2.1. Archaické řecké umění
 - 2.2. Klasické řecké umění
 - 2.3. Helénismus
3. **Etrusko-italické umění**
4. **Římská antika**
 - 4.1. Umění římské republiky
 - 4.2. Umění v období principátu
 - 4.3. Umění v období krize a dominátu
 - 4.4. Umění v římských provinciích
5. **Rané křesťanské umění**
 - 5.1. Křesťanské umění do ediktu milánského (počátky formování křesťanské ikonografie v katakombách)
 - 5.2. Křesťanské umění po ediktu milánském
6. **Umění raného středověku**
 - 6.1. Předkarolinské umění
 - 6.2. Karolinské umění
 - 6.3. Otonské umění

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 6.4. Umění Velké Moravy
7. **Románské umění**
 - 7.1. Románská architektura ve Francii, severním Španělsku, Itálii a Německu
 - 7.2. Románské sochařství ve Francii a Itálii
 - 7.3. Románské malířství ve Francii, severním Španělsku, Anglii, Německu a Itálii
 - 7.4. Románské umění v Čechách a na Moravě
8. **Gotika**
 - 8.1. Gotická architektura ve Francii, Anglii, Německu, Rakousku, Itálii a Španělsku
 - 8.2. Gotické sochařství ve Francii, Itálii a Německu
 - 8.3. Gotické malířství internacionálního stylu, nizozemský realismus, dunajská škola
 - 8.4. Gotika v Čechách a na Moravě
9. **Renesance**
 - 9.1. Renesanční architektura v Itálii
 - 9.2. Renesanční sochařství v Itálii
 - 9.3. Renesanční malířství v Itálii
 - 9.4. Renesance v zaalpských zemích
 - 9.5. Renesance v Čechách a na Moravě
10. **Manýrismus**
 - 10.1. Manýrismus v Itálii
 - 10.2. Manýrismus v zaalpských zemích
 - 10.3. Manýrismus na dvoře Rudolfa II.
11. **Baroko**
 - 11.1. Barokní architektura v Itálii, Francii, Anglii, Německu a Rakousku
 - 11.2. Barokní sochařství v Itálii, Francii, Německu a Rakousku
 - 11.3. Barokní malířství v Itálii, Francii, Španělsku a Nizozemí
 - 11.4. Baroko v Čechách a na Moravě
12. **Umění přelomu 18. a 19. Století**
 - 12.1. Revoluční architektura a klasicismus
 - 12.2. Klasicistní sochařství
 - 12.3. Malířství klasicismu a romantismu
 - 12.4. Umění přelomu 18. a 19. století v Čechách a na Moravě
13. **Akademické umění 19. Století**
 - 13.1. Historismus v architektuře
 - 13.2. Akademické sochařství 19. Století
 - 13.3. Preraffaelité, symbolismus a realismus v malířství
 - 13.4. Akademické umění 19. století v Čechách a na Moravě
14. **Moderní umění v 19. Století**
 - 14.1. Impresionismus a postimpresionismus v malířství
 - 14.2. Impresionismus v sochařství
15. **Secese**
 - 15.1. Secese ve Francii, Belgii, Španělsku a Rakousku
 - 15.2. Secese v Čechách a na Moravě
16. **Umění 1. poloviny 20. Století**
 - 16.1. Předválečná avantgarda: fauvismus, expresionismus, kubismus, futurismus, počátky abstrakce

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 16.2. Meziválečná avantgarda: dadaismus, surrealismus
- 16.3. Architektura 1. poloviny 20. století: purismus, funkcionalismus, konstruktivismus
- 16.4. Umění 1. poloviny 20. století v Čechách a na Moravě
- 17. Umění 2. poloviny 20. Století**
- 17.1. Poválečná malba: abstraktní expresionismus, abstrakce, pop-art, minimalismus, nový realismus
- 17.2. Nové cesty umění: land-art, body-art, akční umění, konceptualismus
- 17.3. Architektura 2. poloviny 20. století: brutalismus, postmodernismus, dekonstruktivismus, high-tech
- 17.4. Umění 2. poloviny 20. století v Čechách a na Moravě

Studijní literatura

- Blažiček, O. J. – Kropáček, J.: Slovník pojmů z dějin umění. Praha 1991.
Boardman, J.: Řecké umění. Praha 1975.
Dějiny českého výtvarného umění I-IV. Praha 1984–1998.
Fahr-Beckerová, G.: Secese. Praha 1998.
Fiala, V.: Impresionismus. Praha 1964, 1967.
Gombrich, E. H.: Příběh umění. Praha 1992.
Homolka, J.: Pozdně gotické umění v Čechách. Praha 1978, 1984.
Chalupecký, J.: Nové umění v Čechách. Praha 1994.
Châtelet, A. – Groslier, B. P.: Světové dějiny umění. Praha 2004.
Johnson, P.: Dějiny umění. Nový pohled. Praha 2006.
Kidson, P.: Románské a gotické umění. Praha 1973.
Kitson, M.: Barok a rokoko. Praha 1972.
Konečný, D.: Futurismus. Praha 1974.
Krejča, A.: Techniky grafického umění. Praha 1981.
Kuthan, J.: Umění doby posledních Přemyslovců. Roztoky u Prahy 1983.
Lassus, J.: Raně křesťanské a byzantské umění. Praha 1977.
Losos, L.: Technika malby. Praha 1994.
Lucie-Smith, E.: Art today. Současné světové umění. Praha 1996.
Lynton, N.: Umění 19. a 20. století. Praha 1981.
Malířské umění od A do Z. Praha 1995.
Martindale, A.: Člověk a renesance. Praha 1971.
Merhautová, A. – Třeštík, D.: Románské umění v Čechách a na Moravě. Praha 1983.
Míčko, M.: Expresionismus. Praha 1979.
Mráz, B. – Mrázová, M.: Secese. Praha 1971.
Neumann, J.: Český barok. Praha 1974.
Novák, L.: Postimpresionismus. Praha 1965.
Pijoan, J.: Dějiny umění 1-10. Praha 1977–1984.
Raeburn, M.: Dějiny architektury. Praha 1993.
Slovník světové kresby a grafiky. Praha 1997.
Slovník světového malířství. Praha 1991.
Spurný, J.: Fauvismus. Praha 1966.
Strong, D. E.: Antické umění. Praha 1970.
Srový, B.: Architektura. Svědectví dob. Praha 1977.
Teissig, K.: Technika kresby. Praha 1986.
Toman, R. (red.): Románské umění. Praha 2006.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Toman, R. (red.): Baroko. Praha 1999.

Toman, R. (red.): Gotika. Praha 2000.

Toman, R. (red.): Umění italské renesance. Praha 1996.

Wittlich, P.: Česká secese. Praha 1982.

Wittlich, P.: Umění a život – doba secese. Praha 1987.

Sřední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevěezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4.5 DĚJINY ŘEMESLA

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Studenti se seznámí s vývojem nábytkového umění od starověku po současnost. Látka je rozdělena, ve shodě s výukou dějin výtvarné kultury, do kapitol, odpovídajících uměleckohistorickým slohům a stylům. Studenti se seznámí nejen se změnami v dobovém vkusu, s výrobními metodami té které epochy i se změnami v užívaných materiálech a výzdobných technikách, ale i s tvorbou interiérů, jejichž vybavení závisí na životním stylu společnosti, její sociální struktuře a politických okolnostech. Studium dějin nábytku je předpokladem ke správnému pochopení vývoje tohoto uměleckého řemesla a ke schopnosti bezpečně rozpoznat kvalitu nábytkových kusů, jejichž restaurování se ve svém budoucím povolání budou studenti věnovat. V seminárních cvičeních budou studenti aplikovat získané teoretické poznatky k popisování a určování stylů a období jednotlivých nábytkových objektů. Získané dovednosti a poznatky umožní studentům správně volit restaurátorské postupy a materiály v souladu s technologiemi v době vzniku objektu. Vedle odborné literatury, časopisů a filmů, bude při výuce využita i možnost návštěv expozic užitého umění v muzeích a galeriích a vybraných expozic a depozitářů hradů a zámků. V rámci výuky se uskuteční i zahraniční exkurze.

Rámcový rozpis učiva

- 1. Úvod do studia dějin nábytkového umění**
 - 1.1. Terminologie
 - 1.2. Prameny a jejich kritika
 - 1.3. Vliv prostředí na způsob bydlení a nábytkovou tvorbu
- 2. Prvopočátky tvorby nábytku**
 - 2.1. Způsob bydlení v pravěku, výrobní nástroje použitelné k výrobě primitivního sedacího nábytku
 - 2.2. Symbolický význam nábytku a způsobů jeho užívání
- 3. Neolitická revoluce**
- 4. Nábytek starověkého Egypta**
- 5. Nábytek starověké Mezopotámie**
- 6. Nábytek starověké Kréty**
- 7. Nábytek řecké antiky**
- 8. Etruské nábytkové umění**
- 9. Nábytek starověkého Říma**
- 10. Nábytek raného středověku**
 - 10.1. Maurské vlivy
 - 10.2. Severské vlivy
- 11. Románský nábytek**
- 12. Gotický nábytek**
 - 12.1. Francouzský nábytek
 - 12.2. Anglický nábytek
 - 12.3. Italský nábytek
 - 12.4. Středoevropský nábytek
- 13. Renesanční nábytek**
 - 13.1. Francouzský nábytek

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 13.2. Na území Svaté římské říše
- 13.3. Italský nábytek
- 13.4. Anglie – Jindřich Tudor – Jakub I.
14. **Nábytkové umění baroka**
- 14.1. Nábytkové umění slohu Ludvíka XIV.
- 14.2. Jakub I. – královna Anna
- 14.3. Na území Svaté říše římské
- 14.4. Italský nábytek
- 14.5. Vlivy zámořského obchodu
- 14.6. Chinoiserie a Japaningy
15. **Nábytek francouzského Ludvíka XV.**
16. **Chippendale**
17. **Tereziánský nábytek**
18. **Nábytkové umění slohu Ludvíka XVI.**
19. **Klasicismus v Německu, Rakousku a Uhersku**
20. **Nábytkové umění empíru**
21. **Nábytek pozdního klasicismu**
- 21.1. Biedermeieru
- 21.2. Styl Ludvíka Filipa ve Francii
22. **Michal Thonet a nábytek z ohýbaného dřeva**
23. **Nábytková tvorba 2. poloviny 19. století**
- 23.1. Historismus v Německu
- 23.2. Historismus ve Francii
- 23.3. Historismus ve střední Evropě
- 23.4. Vlivy romantismu
24. **Hnutí Arts and Crafts a jeho dopad**
25. **Nábytkové umění secese**
- 25.1. Ecole Nancy
- 25.2. CH.R. Mackintosh
- 25.3. Wiener Werkstatte
- 25.4. Peter Behrens a Německo
26. **Česká moderna a nábytkové umění**
27. **Český kubismus a nábytkové umění**
28. **Tvorba nábytku a český rondokubismus**
29. **Nábytková tvorba v USA**
- 29.1. Mission style a Gustav Stickley
- 29.2. Frank Lloyd Wright
30. **Art deco**
31. **Nábytek z ohýbaných kovových trubek**
32. **De stijl**
33. **Le Corbusier, Ludvig Mies a tvorba nábytku**
34. **Ženy- designérky v moderní nábytkové tvorbě**
35. **Bauhaus, VCHUTEMAS a nábytková tvorba**
36. **Nábytková tvorba 30. a 40. let 20. Století**
37. **Dřevo a válečná výroba**

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 38. Nábytková tvorba 50. Let**
- 39. Nábytková tvorba po 2. světové válce**
- 40. Tematicky zaměřené referáty a seminární práce- minimálně 8 v průběhu studia**

Studijní literatura

Brunecký, P.: Dějiny a bydlení. Brno 2000.
Cimburek, F.: Dějiny nábytkového umění I-III. Praha 1995, 1996.
Dějiny českého výtvarného umění I-IV. Praha 1989–2001.
Dlabal, S.: Nábytkové umění, vybrané kapitoly z historie. Praha 2000.
Kanická, L. Design nábytku v současném světě. Brno 2007.
Karasová, D.: Dějiny nábytkového umění IV. Praha 2000.
Pelcl, J.: Český design 1995–2000. Praha 2001.
Togner, M.: Historický nábytek: terminologický slovník historického nábytku od gotiky po počátek XX. století: materiálová skladba-technologie-typologie a slohové projevy. Praha 1993.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 6 ZÁKLADY FOTOGRAFOVÁNÍ

Pojetí a cíle předmětu

Cílem předmětu základy fotografování je získání teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti digitální fotografie. Tomu bude předcházet seznámení s historií a vývojem fotografie od klasického fotochemického procesu k procesu digitálnímu. Zvládnutí základů digitální fotografické dokumentace je nezbytnou součástí restaurátorského procesu v celém průběhu konzervování a restaurování poškozených objektů.

Studenti se seznámí s nezbytnými informacemi o teorii vzniku fotografického obrazu a jeho digitálním, případně analogovým zpracováním, základními konstrukčními typy fotografických přístrojů, s jejich ovládacími prvky a použitím. Dále se seznámí se základy fotografické optiky, s druhy objektivů a osvojí si jejich praktické využití. Studenti se naučí užívat celý digitální zobrazovací proces od nasnímkování v ateliéru i v exteriérech, a to s ohledem na povahu snímaných objektů, přes zpracování fotografií v příslušných programech v počítači, až po vytvoření a grafické zpracování stránek do restaurátorských zpráv a jejich tisk. Součástí výuky je i možnost zařazení analogových fotografií (například archiválií) do procesu fotodokumentace. Získané teoretické znalosti i praktické dovednosti budou studenti aplikovat při fotodokumentaci průběhu konzervování a restaurování, jako nezbytné součásti práce konzervátora a restaurátora.

Ve výuce základů fotografie budou průběžně řešeny konkrétní požadavky na fotodokumentaci z praktické výuky restaurátorské činnosti i požadavky ostatních vyučovacích předmětů, např. výtvarných, na fotodokumentaci kresebných a modelovaných prací studentů.

Rámcový rozpis učiva:

1. Význam a využití fotografie, camera, obscura, technologický vývoj od analogových fotografických technik až k digitální fotografii.
2. Fotografická technika, typy přístrojů, ovládání, práce s optikou.
3. Práce se světlem, fotografování v ateliéru a v exteriérech.
4. Počítačové zpracování fotografií, archivace, grafické zpracování s textem a jeho konečná realizace (tisk a fotografie z digitální laboratoře).
5. Základní fotografická cvičení s důrazem na požadavky a charakter oboru vzdělávání.
 - 5.1. Reprodukce s důrazem na celek, detail, strukturu povrchu
 - 5.2. Drobnější předměty, zátiší – důraz na objem, povrch a jeho strukturu, detaily a makrosnímky případných poškození a oprav. Práce se světelným stanem.
 - 5.3. Zobrazení pracovního postupu
 - 5.4. Snímkování středně velkých objektů v ateliéru a příliš velkých objektů, které nelze transportovat, v konkrétních interiérech
 - 5.5. Architektura – exteriér, interiér, detaily, světlo

Studijní literatura

Pihan, R.: Mistrovství práce s DSLR, IDIF. 2007.
Praktická fotografie (Oborová encyklopedie). Praha 1972.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 7 DIGITÁLNÍ OBRAZOVÁ DOKUMENTACE

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Předmět digitální obrazová dokumentace navazuje na předmět základy fotografování. Dovednosti získané v tomto předmětu si studenti v průběhu výuky prakticky ověřují a zdokonalují. Výuka je zaměřena na praktické úkoly fotodokumentace, které si vyžadují zvláštnosti daného restaurátorského oboru. Praktické fotografické zkušenosti jsou nabývány a upevňovány variabilním systémem fotografických cvičení, z nichž některé mají ryze školní charakter, např. portrét, reportáž, zátiší, a jiné již přímo slouží studentům v jejich školní i později profesionální restaurátorské praxi (fotografický popis oborových činností, obrazová autorská portfolia, návrhy plakátů, obaly na datové nosiče). Popsané úkoly jsou řešeny digitální cestou.

Klasická analogová fotografie (fotochemický proces) bude používána jen okrajově v případě individuálních požadavků. Dále budou studenti využívat digitální zpracování klasické analogové fotodokumentace z archivních zdrojů.

Zakončením a prověřením nabytých znalostí v předmětu digitální obrazová dokumentace je vytvoření fotografií do restaurátorských zpráv v průběhu vzdělávání i v samotném jeho závěru jako součásti absolventské práce.

Rámcový rozpis učiva

Fotografická cvičení

1. Zátiší, studie povrchů, portrét, pohyb.
2. Fotografická reportáž: Dokumentace akce, aranžovaná akce – obrazový popis činnosti.
3. Fotografie v exteriéru: Reportáž, krajina, architektura.
4. Fotografie na restaurátorském pracovišti: Snímání v expozicích, vytvoření provizorních fotografických pracovišť, snímky vykopávek, nástěnných maleb, fotografování objektů, které nelze transportovat.
5. Fotografické a grafické počítačové zpracování i s finálními výstupy: Plakát, obal nosiče, prospekt.
6. Digitální archivace na příslušných nosičích.
7. Aplikace všech fotografických technologií a naučených postupů při dokumentaci závěrečných restaurátorských absolventských prací s realizací restaurátorské zprávy.

Studijní literatura

Praktická fotografie (Oborová encyklopedie). Praha 1972.

Pihan, R.: Mistrovství práce s DSLR, IDIF. 2007.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 8 VÝTVARNÁ PŘÍPRAVA

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Učivo výtvarné přípravy rozvíjí výtvarné myšlení studentů, vede je ke kultivaci výtvarného projevu, k jistotě v zacházení s výtvarnými prostředky a ke schopnosti vcítit se do rukopisu a výtvarného myšlení původního tvůrce. Úkoly jsou zadávány s cílem vytvořit předpoklady pro zpracovávání výtvarné dokumentace v oboru konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby. Výuka rozvíjí u studentů schopnost vidět, pozorovat, analyzovat a hodnotit. Rozvíjí citlivost, představivost a výtvarnou paměť. Studenti se naučí prakticky ovládat výtvarné vyjadřovací prostředky a techniky, osvojí si schopnost zobrazování široké škály dané reality, která je předpokladem pro výtvarnou a restaurátorskou práci a pro vytváření dokumentace uměleckořemeslných předmětů. Učivo předmětu vede studenty k samostatnosti, poctivosti, trpělivosti a náročnosti na sebe samé i na výsledky své práce. Pěstuje vlastnosti, které jsou předpokladem pro výkon restaurátorské profese.

Rámcový rozpis učiva

Opakování a zdokonalování základních výtvarných vyjadřovacích a výrazových prostředků: linie, tvar, prostor, světlo a stín, barva.

Prostředky výstavby a kompozice: rytmus, symetrie – asymetrie, rovnováha – nerovnováha, pohyb, proporce, protiklady a souzvuky, černobílý kontrast, zvětšování – zmenšování.

1. Úvod do kresby.
 - 1.1. Světlo, stín, objem, prostor, kresba v ostrém světle.
2. Studie plastického dekoru, proporce.
3. Draperie na barokní plastice.
 - 3.1. Kresba plastického ornamentu
4. Perspektivní studie interiéru.
5. Kresba lebky.
6. Detail historického nábytku.
7. Doplnění vegetabilních a architektonických ornamentů.

Techniky: kresba, perokresba, lavírování, kolorování.

Materiály: tužka, uhl, štětec, akvarelové barvy, barevné tužky, křída.

Prostředky výstavby a kompozice:

světlo a stín, mat, lesk, reflex, průhled, povrchy a struktury, textura, perspektivní promítání, exteriér – interiér, barevná perspektiva, barva – teorie, teplá a studená škála, barevný tón, barevný kontrast, barevná harmonie, světlo a barva, modelace barvou, psychologie a symbolika barev, výraz, nálada, atmosféra.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

1. Studie reálií. (židle, křeslo, hudební nástroj, rotační tvary, ornament).
2. Studie hlavy podle sádrového modelu.
3. Studie struktury dřeva – doplnění chybějící části.
4. Studie figury.
5. Draperie na figuře.
6. Kopie kresby výtvarného umělce minulosti.
7. Technická studie spojů (průhledný nábytek).
8. Malba skupiny předmětů – zátiší, kytice.
9. Studie barevných vztahů, harmonie barev, kontrast barev, barevná transformace.
10. Barevná studie ornamentu (intarzie). Barevná retuš, odlišné typy retuší.
11. Malba – výraz, exprese barvy.
12. Malba temperou na dřevěnou desku – kopie výtvarného umělce minulosti.

Techniky: malba – tempera, akvarel, pastel, kvaš, škrobová tempera.

Materiály: pastelové křídly, olejové křídly, práce se šablonami, podpěrkou, natírání, tupování, fixování, adjustace.

Studijní literatura

- Ballestar, V. B. – Vigué, J.: Malba. 2005.
 Copplestone, T.: Michelangelo. 1998.
 Fučíková, E.: Rudolfská kresba. Praha 1986.
 Losos, L.: Technika malby. Praha 1980.
 Simpson, I.: Anatomie člověka. 1994.
 Teissig, K.: Technika kresby. Praha 1995.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 9 MODELOVÁNÍ

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Cílem výuky zaměřené na restaurování uměleckých a historických předmětů je nezbytné získání schopnosti vlastního vyjádření a reprodukce trojrozměrné reality a schopnosti vcítění se do daného tvaru pro možnost jeho dotvoření.

Náplní práce s plastickým materiálem je pěstování citu pro tvar i materiál a jeho strukturu. Obsah učiva je proto uspořádán tak, aby studenti získali a prohlubovali své výtvarné schopnosti a dovednosti. Studenti nejsou vedeni k vlastní volné výtvarné tvorbě, ale ke zdokonalení své výtvarné reprodukční schopnosti, přesnosti vyjádření a technické zdatnosti.

V průběhu výuky se studenti seznámí s různými modelovacími materiály, především s hlinou a sádrou. Předmětem vlastní práce s těmito materiály je zvětšování, zmenšování a reprodukce objektů od jednoduchých geometrických předloh přes zátiši z tvrdých a měkkých tvarů, zobrazování přírodnin s důrazem na věrnost vyjádření charakteru předlohy. Studenti se seznámí s lidskou postavou jako předmětem zobrazování, od hlavy, jednotlivých částí těla až po zobrazení postavy. V plánu jsou začleněny úkoly, ve kterých se redukcí výšek ověřuje použití perspektivy při práci na trojrozměrném úkolu a přetváření prostorové skutečnosti do reliéfního zobrazení. Studenti jsou vedeni k tomu, aby byli schopni získané zkušenosti v práci s plastickým materiálem uplatnit v návaznosti na práce s prostorovými objekty při doplňování nebo nahrazování chybějících částí restaurovaného objektu.

Rámcový rozpis učiva

1. Seznámení s modelovacím nářadím a materiály.
2. Modelování geometrických předmětů v prostorové kompozici.
3. Konstrukce, vnitřní stavba předmětů.
4. Převezení jednoduchých geometrických forem a tvaru do reliéfu (perspektiva).
5. Plastická studie ornamentu.
6. Patinování.
7. Studie částí lidského těla podle sádrového modelu v prostoru i ploše (ruka, noha, ucho, ústa).
8. Studie hlavy podle sádrového modelu – konstrukce, topografie a typologie.
9. Studie lidské figury podle sádrového modelu.
10. Techniky kopírování do materiálu pomocí pantografu.
11. Studie drapérie dle gotické nebo barokní plastiky.
12. Domodelování koncových detailů.
13. Reprodukční a odlévací techniky.
14. Odlévání slepé, klínové sádrové formy, odlévání do lukoprenové formy
15. Odlévání z umělých pryskyřic s plnivem.

S tematickými celky 1 – 8 probíhají souběžně následná kompoziční cvičení:

A. Prostředky výtvarné koncepce

- přímky, křivky pravidelné (geometrické), nepravidelné
- plochy, konstrukce zlatého řezu, dělení plochy, vztahy částí k celku, modulator
- užití Euklidovské konstrukce geometrického průměru

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- rytmus: pravidelný, sestupný, vzestupný
- rovnováha, symetrie
- objem (stereometrie), hmota a prostor, tvary tvrdé, měkké, pravidelné a nepravidelné
- dominanty: hlavní a vedlejší hmoty. Sčítání, odčítání, průniky hmoty, gradace hmot, vztahy hmoty a prostoru.

B. Praktická aplikace uvedených pravidel

- funkce, tektoničnost, těžiště
- tvarová analýza antické nádoby
- tvar konstruovaný, tvar utvářený citem: ratifikace jednoduché skladby podle modulu
- plně prostorová kompozice z pravidelných tvrdých tvarů
- reliéf z tvrdých a měkkých tvarů – odlévání sádkové formy.

Studijní literatura

Preclík, V.: Paměť soch. portréty. Praha 2003.
Simpson, I.: Anatomie člověka. Praha 1994.
Stadler, W.: Dějiny sochařství. Praha 1996.
Štech, V. V.: Rozprava o reliéfu. Praha 1958.
Teplý, B.: O sochařské reprodukci. Praha 1973.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 10 TECHNOLOGIE A MATERIÁLY

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Předmět Technologie tvoří podstatu oboru restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby a poskytuje komplexní vědomosti a intelektuální dovednosti nutné pro pochopení oboru.

Témata předmětu Technologie jsou členěna do čtyřech základních tematických celků. Je jimi technologie výroby historického mobiliáře se zaměřením na základy ručního i strojního obrábění dřeva s důrazem na historické postupy. Navazuje blok technologie zdobných technik seznamující studenty s nejdůležitějšími technikami zdobení předmětů používanými při výrobě nábytku. Na základě těchto elementárních vědomostí jsou pak studenti seznámeni s principy technologie restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby završené technologií restaurování doplňkových materiálů.

Učivo předmětu tvoří syntézu odborného teoretického a praktického vzdělávání a je hlavním stavebním kamenem odborné kvalifikace absolventa.

Studenti se seznámí s technologickými postupy nejen v závislosti na společenské a technické úrovni společnosti, ale i na materiálovém a nástrojovém vybavení dílen, ručním nářadím a postupy výroby, přípravou materiálu před zpracováním a obecnými zásadami obrábění dřeva, broušením nástrojů a technologií povrchových úprav, které následně zužitkují v samotné technologii restaurování.

Tematický blok vybrané stati z technologie restaurování doplňkových materiálů si klade za cíl seznámit studenty s problematikou restaurování ostatních materiálových skupin, které se vyskytují častěji u historického nábytku. Výuka je realizována formou blokových přednášek a exkurzí na odborných pracovištích.

Získané poznatky a znalosti studenti uplatňují v předmětech praktická cvičení a konzervování a restaurování nábytku.

Tematický blok I. – Technologie výroby historického nábytku

1. Základní pojmy v technologii.
2. Principy obrábění dřeva.
3. Řezání ruční a strojní.
4. Ruční hoblování dřeva.
5. Rovinné a tvarové frézování.
6. Práce s ručními obráběcími nástroji.
7. Vrtání dřeva.
8. Soustružení dřeva.
9. Broušení dřeva.
10. Tvarování dřeva ohýbáním.
11. Těžba a prvotní zpracování dřeva.
12. Způsoby dělení kmenů.
13. Sušení dřeva.
14. Technologie výroby dřevařských polotovarů.
15. Technologické procesy ve výrobě nábytku.
16. Procesy povrchové úpravy dřeva.

Sřední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Tematický blok II. – Technologie zdobných technik

1. Technologie řezby.

- 1.1. Vrubořez, mělký reliéf, hluboký reliéf, volná plastika
- 1.2. Grafická příprava, kresba, model
- 1.3. Používané nářadí
- 1.4. Technika řezby

2. Inkrustace.

3. Intarsie.

- 3.1. Intarsie prostá
- 3.2. Intarsie kombinovaná
- 3.3. Intarsie z tenkých dýh
- 3.4. Intarsie chebská
- 3.5. Intarsie typu Boulle
- 3.6. Používané nářadí

4. Technika Pietra Dura.

5. Ostatní zdobné techniky – chatám-káří, tmelové techniky, lakové techniky, tauširování, gravírování, vypalování a připalování.

Tematický blok III. – Technologie konzervování a restaurování nábytku

1. Úvod do konzervování a restaurování.

- 1.1. Stručný historický vývoj restaurování nábytku a dřevořezby
- 1.2. Právní normy v oblasti restaurátorské praxe, památkové péči a muzejnictví
- 1.3. Základní terminologie
- 1.4. Etické zásady práce restaurátora
- 1.5. Restaurátorská dokumentace
2. Postup restaurování.
- 2.1. Stanovení rozsahu poškození a stavu předmětu při jeho převzetí, materiálový průzkum
- 2.2. Stanovení rozsahu prací – konzervování, restaurování, rekonstrukce, komunikace s majitelem, odborným dohledem
- 2.3. Návrh postupu konzervace a restaurování, návrh technologických postupů a materiálů

3. Konzervátorský zásah – specifikace, účel činnosti.

- 3.1. Čištění povrchu
- 3.2. Vysoušení
- 3.3. Asanace
- 3.4. Petrifikace
- 3.5. Činnost zabráňující další destrukci předmětu

4. Restaurátorský zásah – specifikace, účel činnosti.

- 4.1. Čištění povrchu, vysoušení, asanace, petrifikace
- 4.2. Demontáž a její použití
- 4.3. Odstranění nevhodných nátěrů a jeho použití
- 4.4. Oprava konstrukčních dílů a zásady jejího použití
- 4.5. Oprava zdobných technik
- 4.6. Tmelové techniky

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 4.7. Retušování doplňků a oprav
- 4.8. Povrchová úprava
- 4.9. Závěrečná montáž
- 4.10. Oprava a čištění nábytkového kování
- 4.11. Závěrečná retuš
- 4.12. Transport předmětů, expozice předmětů
- 4.13. Preventivní konzervace předmětů a depozit

Tématický blok IV. – Vybrané stati z technologie restaurování doplňkových materiálů

- 1. **Základy konzervace a restaurování kovů.**
 - 1.1. Konzervace in situ.
 - 1.2. Čištění, stabilizace, povrchové úpravy
- 2. **Základy konzervace a restaurování textilu.**
- 3. **Základy konzervace a restaurování usní.**
 - 3.1. Dezinfekce, čištění (fyzikální, chemické, neutralizace, resp. dočinění, tvarování, měkčení (tukování, antimikrobní úprava).
- 4. **Základy konzervace a restaurování papíru.**
 - 4.1. Dezinfekce, čištění, odkyselování, doklizení a zpevnění, lepení, opravy, doplňky, skeletizace, rovnání a lisování.

Studijní literatura

Tématický blok I.

- Bernt, W.: Altes Werkzeug. München 1977.
Garrett, H.: Classic Hand Tools. 1995.
Greber, J. M.: Die Geschichte des Hobels. Zürich 1956.
Heine, G.: Das Werkzeug des Schreiners und Drechsers. Hannover 1990.
Kuriál, P.: Technologie I. Učební text VOŠ. Brno 2000.
Nagyszalanczy, S.: The Art of Fine Tools. 1992.

Tématický blok II.

- Flade, H.: Intarsia – Die Einlegekunst aus sechs Jahrhunderten. Dresden 1989.
Havránek, K.: Intarsie – Vykládání dřeva. Praha 1949.
Kotrba, H.: Třísky z dílny řezbáře. Brno 1982.
Kuriál, P.: Technologie I. Brno 2000.
Losos, L.: Pozlacování a polychromie. 2005.
Medková, E. – Bohmannová, A.: Starožitný nábytek – údržba a opravy. Praha 1985.
Petr, F.: Historické dřevorezby a jejich restaurování, Praha.
Ramond, P.: Marquetry. Getty 1999.
Udržal, P. – David, S.: Řezbářství. Praha 1984.
Voigt, J.: Relieffintarsien aus Eger. Berlin 2000.

Tématický blok III.

- Bacílková, B.: Biologická degradace materiálu. Litomyšl 1996.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/., Konzervátorství a restaurátorství

Brachert, T.: Beiträge zur Konstruktion und Restaurierung alter Möbel. München 1988.

Gottfried, K.: Památková péče v Německu. Brno 2011.

Kol.: Preventivní ochrana sbírkových předmětů. Praha 2000.

Kopecká, I. a kol.: Preventivní péče o historické objekty a sbírky v nich uložené. Praha 2002.

Kopecká, I. – Nejedlý, V.: Průzkum historických materiálů. Praha 2005.

Kubička, R. – Zelinger, J.: Výkladový slovník malířství, grafika a restaurování. Praha 2004.

Kučerová, I. – Šimůnková, E.: Dřevo. Praha 2000.

Kuriál, P.: Technologie II. Brno 2000.

Medková, E. – Bohmannová, A.: Starožitný nábytek - údržba a opravy. SNTL Praha 1985.

Petr, F.: Umělecké dřevorezby a jejich restaurování. Praha 1953.

Putt, N. – Slade, S.: Teamwork for Preventive Conservation. Rome 2004.

Slánský, B.: Technika malby I a II. Praha 1956.

Umney, N. – River, S.: Conservation of Furniture. Butterworth-Heinemann, London 2000.

Zelinger, J. – Heidingsfeld, V.: Chemie v práci konzervátora a restaurátora. Praha 1987.

Doporučené časopisy

Restauro

Restaurátorské dokumentace publikované muzei, galeriemi a ústavy památkové péče
Zprávy památkové péče

Tématický blok IV.

Đurovič, M. a kol.: Restaurování a konzervování archiválií a knih. Praha 2002.

Kol.: Konzervování a restaurování kovů, Ochrana předmětů kulturního dědictví z kovů a jejich slitin. Brno 2011.

Zelinger, J. – Hidingsfeld, V.: Chemie v práci konzervátora a restaurátora. Praha 1987.

Doporučená periodika

Sborníky z konference Textil v muzeu, AMG

Sborníky z konference konzervátorů-restaurátorů, AMG

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 11 NAUKA O DŘEVĚ

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Účelem předmětu je seznámit studenty se dřevem jako základním a nejdůležitějším materiálem ve výrobě nábytku a dřevorezby od historie až do moderní doby. Během studia předmětu studenti poznají anatomické rozdíly mezi nejdůležitějšími dřevinami, jeho strukturu, použití a technologické vlastnosti.

Důraz je kladen na znalost anatomické stavby dřeva a hlavní mikroskopické a makroskopické znaky.

Nedílnou součástí je praktické procvičení odběru vzorku dřeva, jeho následné mikroskopické zpracování včetně zhotovení mikrofotografií a identifikace neznámého vzorku dřeviny.

- 1. Nauka o dřevě**
 - 1.1. Rozdělení a popis rostlinného systému
 - 1.2. Dřeviny a vegetativní lesní pásma
 - 1.3. Růst a fyziologické procesy ve dřevinách
- 2. Rozpoznávací znaky dřevin**
 - 2.1. Makroskopická stavba dřeva
 - 2.2. Mikroskopická stavba dřeva
 - 2.3. Submikroskopická stavba dřeva
- 3. Práce s mikroskopem**
- 4. Přehled nejpoužívanějších dřevin v nábytkářské a řezbářské tvorbě, jejich vlastnosti**
- 5. Vlastnosti dřeva**
 - 5.1. Fyzikální vlastnosti
 - 5.2. Mechanické a technologické vlastnosti
- 6. Chemické složení dřeva**
- 7. Vady dřeva**

Studijní literatura

- Hoadley, R. B.: Understanding Wood. 1990.
Hoadley, R. B.: Identifying Wood. 1995.
Hough, R. B.: The Woodbook. Köln 2007.
Jirout, F.: Dřevo v přírodě a řemeslech, v živnosti a průmyslu. Praha 1928.
Kuriál, P.: Nauka o dřevě. Brno 2002.
Kučerová, I. – Šimůnková, E.: Dřevo. Praha 2000.
Schoch, W. – Heller, I. – Schweingruber, F. H. – Kienast, F.: Wood Anatomy of Central European Species. 2004.
Šlezingerová, J.: Nauka o dřevě. Brno 1998.
Umney, N. – River, S.: Conservation of Furniture. London 2000.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 12 KONZERVÁTORSKÁ A RESTAURÁTORSKÁ DOKUMENTACE

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět prohlubuje znalosti a zkušenosti studentů v tvorbě konzervátorské a restaurátorské dokumentace jako nedílné součásti práce konzervátora-restaurátora. Na vedení dokumentačních zpráv a jejich obsah je kladen důraz v průběhu celého vzdělávání.

Cílem předmětu je prohloubení teoretických znalostí při tvorbě dokumentace a jejím obsahu, se zaměřením na písemnou absolventskou práci, která je formou dokumentační zprávy rozšířená o aplikaci poznatků získaných v průběhu vzdělávání v jednotlivých předmětech učebního plánu.

Nejčastější nedostatky vyskytující se při tvorbě dokumentačních zpráv budou demonstrovány na příkladech některých dřívějších dokumentací.

Rámcový rozpis učiva

1. Principy tvorby vědecké práce
2. Význam konzervátorsko-restaurátorské dokumentace
3. Typy dokumentací užívané v muzejnictví a památkové péči
4. Obsah konzervátorsko-restaurátorské dokumentace
5. Zásady tvorby grafické a fotografické dokumentace
6. Nejčastější nedostatky konzervátorsko-restaurátorské dokumentace
7. Pravidla citací a autorský zákon
8. Zásady pro vypracování absolventské práce

Studijní literatura

Citační norma ČSN ISO 690:2011 (česká verze ISO 690:2010).

Dokument o profesi konzervátora-restaurátora AMG ČR. 2007.

Kopecká, I. a kol.: Preventivní péče o historické objekty a sbírky v nich uložené. Praha 2002.

Kubička, R. – Zelinger J.: Výkladový slovník malířství, grafika a restaurování. Praha 2004.

Polášek, P.: Dokumentace restaurování movitého kulturního dědictví. Brno 2008.

Restaurátorské dokumentace muzeí a galerií, ústavů památkové péče

Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv. Praha 2006.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, a prováděcí vyhláška č. 66/1988 Sb.

Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 13 PRAKTICKÁ CVIČENÍ

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

V předmětu praktická cvičení vykonávají studenti praktické činnosti, které jim na základě teoretických vědomostí umožňují poznávat pracovní postupy a podmínky jednotlivých dílčích prací, prováděných různými nástroji, poznávat existující souvislosti a posuzovat vhodnost volby nástrojů a technologických podmínek v oboru restaurování nábytku a dřeva.

Studenti se seznámí s celou řadou technologických pojmů a postupů a naučí se je správně chápat a využívat při samostatné práci. Osvojí si zásady bezpečnosti práce, používání měřidel, nástrojů a pomůcek pro jednotlivé technologické operace, jednotlivé etapy průběhu procesu restaurování a zásady vztahu mezi tvarem a stavem předmětu a technologií restaurování.

Nedílnou součástí předmětu je také rozšířená výuka řezbářství ve formě intenzivního týdenního kurzu, jako jedné z hlavních uměleckořemeslných technik používaných u historického mobiliáře. Tato technika rozvíjí u studentů nejen řezbářské dovednosti, ale také zvyšuje řemeslnou zručnost, rozvíjí přesnost a čistotu při ručním opracování dřeva.

Učivo praktických cvičení úzce navazuje na poznatky získané v předmětu technologie výroby historického nábytku, technologie zdobných technik a nauka o materiálech.

Vzhledem ke specifčnosti oboru Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby je důraz kladen na dokonalé zvládnutí všech základních ručních technologií, jež jsou v restaurátorské práci potřebné. Vyučující praktických cvičení proto úzce spolupracuje s restaurátory nábytku a přizpůsobuje výuku jejich potřebám a požadavkům. Dbá na to, aby veškerá práce, kterou studenti vykonávají, byla naprosto přesná a precizní. V průběhu vzdělávání by měli být studenti schopni vyrobit kopii části starožitného kusu nábytku na základě vlastních konstrukčních náskizů a při použití odpovídajících technologických postupů dosáhnout věrné kopie předlohy. V zájmu bezpečnosti a ochrany zdraví studentů při práci jsou při výuce dodržována všechna zákonná ustanovení o bezpečnosti práce, ochraně zdraví při práci a ochraně životního prostředí.

Rámcový rozpis učiva

1. **Provoz dílenského zařízení.**
 - 1.1. Organizace školních dílen.
 - 1.2. Bezpečnost a hygiena při práci.
 - 1.3. Protipožární ochrana.
2. **Ruční opracování dřeva.**
 - 2.1. Rozdělení náradí a nástrojů, jejich používání a udržování.
 - 2.2. Měřidla a měření, ošetřování měřidel, rýsování.
 - 2.3. Řezání, hoblování, vrtání, soustružení, dlabání, broušení a ostatní ruční operace.
 - 2.4. Dřevorezba.
3. **Spojování (základní konstrukční spoje).**
 - 3.1. Rohové spoje.
 - 3.2. Rozšiřující spoje.
 - 3.3. Mechanické spojování.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 4. Strojní opracování dřeva.**
- 5. Povrchové úpravy.**
 - 5.1. Přípravy povrchů před aplikací nátěrových hmot se zaměřením na tradiční materiály.
 - 5.2. Provádění povrchových úprav.
 - 5.3. Olejování, fermežování, voskování.
 - 5.4. Lakování a politurování.
- 6. Základy ručního opracování kovů.**
- 7. Základní technologické postupy v konzervátorské a restaurátorské praxi.**
 - 7.1. Zjišťování stavu předmětu – praktické přístupy k diagnostice a určování závad a rozsahu poškození předmětů.
 - 7.2. Asanace předmětů.
 - 7.3. Petrifikace předmětů.
 - 7.4. Vysoušení předmětů.
- 8. Způsoby a druhy opravářských zásahů při restaurování výrobků ze dřeva.**
 - 8.1. Opravy konstrukcí.
 - 8.2. Opravy povrchových výzdob.
 - 8.3. Barevné retuše.
 - 8.4. Přípravné práce před povrchovými úpravami.
 - 8.5. Povrchové úpravy.
 - 8.6. Opravy a konzervace kování.

Studijní literatura

Hygienické zásady a pravidla požární ochrany
 Losos L.: Historický nábytek, konstrukce, údržba, restaurování. Praha 2013.
 Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
 Provozní řád ateliérů/pracoven

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 14 KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ NÁBYTKU

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Cílem předmětu je vytvářet, hlavně však navazovat na praktické znalosti a dovednosti získané v předmětech technologie výroby historického mobiliáře, nauky o materiálech a praktických cvičení a dále je rozvíjet a uplatňovat ve specifických technikách, které jsou používány v oboru restaurování a konzervování nábytku. Studenti budou své dosavadní poznatky uplatňovat a nové dovednosti získávat při praktických konzervátorských a restaurátorských zásazích od jednoduchých předmětů až po složité a závažnější předměty. Postupná náročnost směřuje k vytváření etických postojů a dodržování technologických zásad s cílem vytvářet základy pro schopnost samostatného a správného rozhodování při volbě konzervátorských a restaurátorských postupů.

V návaznosti na poznatky z předmětu technologie a materiály se studenti seznámí s různými mechanismy poškození dřeva jako hlavní suroviny historického mobiliáře, metodami průzkumu jeho poškození, ochranou a povrchovou úpravou. Nedílnou součástí výuky je zpracování návrhu zásahu na základě průzkumů a analýz a provádění průběžného dokumentování celého konzervátorského či restaurátorského zásahu.

Učivo je v časovém postupu zaměřeno na dodržování nejzákladnějších technologických návyků při provádění základních operací, na ně navazuje osvojení běžných restaurátorských prací na nábytku s cílem prohlubovat praktické poznatky a osvojení restaurátorských dovedností v největší míře.

Studenti získají takovou orientaci v oboru, která jim umožní dále se samostatně zdokonalovat, rozvíjet a prohlubovat získané odborné znalosti v souladu s požadavky na etiku restaurátorské praxe a schopnost samostatně se rozhodovat při stanovení postupu konzervátorského a restaurátorského zásahu.

Rámcový rozpis učiva

1. **Provozní podmínky na pracovišti**
 - 1.1. Bezpečnost a hygiena práce, požární ochrana
 - 1.2. Zásady práce s ručním nářadím a práce na strojích
2. **Technologie základních restaurátorských postupů**
 - 2.1. Lepení – lepidla, jejich příprava a použití
 - 2.2. Moření a barvení dřev – mořidla, pigmenty, plniva, tmely – jejich příprava a použití
 - 2.3. Povrchové úpravy na dřevěných předmětech
3. **Základy konzervování a restaurování**
 - 3.1. Restaurování poškozených jednodušších předmětů z masivního dřeva – židle, lavice, lidový nábytek
 - 3.1.1. Dokumentace
 - 3.1.2. Demontáž
 - 3.1.3. Odstranění nevhodných nátěrů
 - 3.1.4. Opravy konstrukce
 - 3.1.5. Povrchová úprava masivního dřeva
 - 3.1.6. Montáž předmětu
4. **Konzervování a restaurování složitějšího poškozeného objektu**

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- 4.1. Zásady tvorby restaurátorské dokumentace a její součásti
- 4.2. Průzkum předmětu, odběry vzorků a jejich analýzy
- 4.3. Demontáž jednotlivých konstrukčních spojů
- 4.4. Asanace předmětu
- 4.5. Petrifikace předmětu
- 4.6. Opravy konstrukce, zpevňování konstrukčních spojů
- 4.7. Doplnění a opravy řezby
- 4.8. Opravy povrchových výzdobných technik
- 4.9. Závěrečné práce před povrchovými úpravami
- 4.10. Povrchové úpravy
5. **Montážní práce**
 - 5.1. Tzv. suchá montáž
 - 5.2. Předmontáž a závěrečná montáž
6. **Konzervace a restaurátorské zásahy na prvcích nábytku z textilu, papíru, kovu apod.**
 - 6.1. Základy konzervace a restaurování kovů – konzervace in situ, čištění, stabilizace, povrchové úpravy
 - 6.2. Základy konzervace a restaurování textilu
 - 6.3. Základy konzervace a restaurování usní – dezinfekce, čištění, tvarování, měkčení, antimikrobní úprava
 - 6.4. Základy konzervace a restaurování papíru – dezinfekce, čištění, odkyselování, doklizení a zpevnění, lepení, opravy, doplňky, skeletizace, rovnání a lisování
7. **Konzervace a restaurování dřevorezby**
 - 7.1. Průzkum, demontáž, asanace, petrifikace, opravy konstrukce, rekonstrukce, povrchová úprava
8. **Balení a příprava na transport předmětu**
9. **Preventivní konzervace**
 - 9.1. Rizikové faktory, jejich identifikace a měření
 - 9.2. Specifické problémy preventivní konzervace u organických a anorganických materiálů
 - 9.3. Risk management – politika preventivní konzervace v praxi

Studijní literatura

Hygienické zásady a pravidla požární ochrany
Rivers S. – Umney N.: Conservation of furniture. 2003.
Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
Provozní řád ateliérů/pracoven

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 15 ZÁKLADY MUZEOLOGIE

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Učivo předmětu přinese studentům vědomosti o základech existence a práce muzeí, galerií a jiných vystavovatelských subjektů. Předmět je koncipován jako úvod do studia muzeologie s předpoklady pro samostatné hlubší studium konkrétních oblastí oboru muzeologie.

V rámci výuky budou studenti seznámeni s obecnými a zejména českými dějinami muzejnictví, sbírek a muzeí. V části výuky věnované organizaci, řízení a ekonomice muzeí získají studenti základní informace o současných názorech na jejich správný chod; tyto poznatky budou moci dále v praxi rozšířit zejména ti z nich, kteří se uplatní na místech konzervátorů a restaurátorů právě v muzeích. Nezbytnou součástí předmětu je učivo muzejní dokumentace a sbírkotvorné činnosti muzeí, jež studentům poskytne vědomosti spojené s pořizováním, dokumentací, evidencí, katalogizací i vyřazováním sbírkových předmětů. Zásadní význam pro učivo předmětu má část věnovaná muzejnímu i obecnému výstavnictví zahrnující muzejní komunikaci, „jazyk výstavnictví“ a práci s veřejností. Také tyto poznatky mohou studenti v budoucnu využít při představování své práce veřejnosti. Výuka předmětu zahrnuje dále problematiku ochrany a bezpečnosti sbírek a sbírkových předmětů zejména z pohledu muzejního konzervátora-restaurátora a zásady při jejich ukládání, vystavování a vypůjčování.

Všechny části výuky budou přednášeny na základě aktuálně účinné právní úpravy související s muzejními sbírkami, ochranou předmětů při vývozu do zahraničí a autorským právem ke sbírkovým předmětům.

Rámcový rozpis učiva

1. Vývoj muzejnictví a muzeí – obecné a české dějiny, základní pojmy.
2. Postavení muzea v současnosti – společenské zařazení, právní subjektivita, legislativní úprava.
3. Marketing a management muzeí – správa a řízení muzeí, možnosti financování, produkt muzeí jako východisko marketingu.
4. Muzejní dokumentace, sbírkotvorná činnost, Centrální evidence sbírek.
5. Evidence sbírkových předmětů – počítačové programy Bach a Demus.
6. Muzejní výstavnictví – základní pojmy, pořádání výstav, práce s veřejností. Autorské právo k exponátům.
7. Ochrana a bezpečnost sbírek – správné nakládání se sbírkovými předměty a ochrana sbírkových předmětů, preventivní konzervace v muzejním prostředí.

Během výuky proběhnou návštěvy aktuálních výstav a expozic týkajících se studovaných oborů s následnou diskusí o jejich přednostech a nedostatecích.

Studijní literatura

- Beneš, J.: Základy muzeologie. Opava 1997.
 Beneš, J.: Muzejní prezentace. Praha 1981.
 Buriánková, M. – Komárková, A. – Šebek, F.: Úvod do muzejní praxe. Praha 2010.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- Holman, P.: Úvod do studia muzeologie a muzeografie. Brno 2014.
- Kesner, L.: Marketing a management muzeí a památek. Praha 2005.
- Kol.: Preventivní ochrana sbírkových předmětů. Praha 2000.
- Knapík, J. – Šopák, P. – Váhala, D. – Olšovský, J.: Vademecum muzeologie. Opava 2012.
- Stránský, Z.: Úvod do studia muzeologie. Brno 2000.
- Stránský, Z.: Archeologie a muzeologie. Brno 2005.
- Špét, J.: Přehled vývoje českého muzejnictví I. (do 1945). Brno 2003.
- Waidacher, F.: Příručka všeobecné muzeologie. Bratislava 1999.
- Žalman, J. a kol.: Příručka muzejníková I. Praha, 2002.
- Žalman, J. a kol.: Příručka muzejníková II. Praha, 2006.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 16 ZÁKLADY PAMÁTKOVÉ PÉČE

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

V rámci výuky budou studenti seznámeni jak s činností, tak i s historickým vývojem památkové péče s důrazem kladeným na vývoj v našich zemích. Předmět přinese studentům vědomosti o hlavních protagonistech a základních pohledech na péči o památky během jejího formování za Rakousko-Uherska, první československé republiky i dalšího dějinného vývoje.

Základ výuky je kladen na současné postavení památkové péče ve společnosti a na hlavní směry, kterými se tato, pro restaurátory velmi důležitá činnost, ubírá. Podrobná výuka právních norem, které památkovou péči vymezují a zajišťují, studentům přinese znalosti o struktuře a institucionálním zabezpečení současné památkové péče, o procesuální stránce vzniku kulturních památek, a zejména, o právech a povinnostech osob, které tyto památky mohou restaurovat. Těmito normami jsou především zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpis, stejně jako předpisy související. Na základě této výuky budou mít studenti vědomosti o právním postavení památkově chráněných objektů, což je pro činné restaurátory naprostou nezbytností. Zároveň budou znát procesní postupy při jednání se státními orgány, které památkovou péči zajišťují.

Rámcový rozpis učiva

1. Vývoj památkové péče a společenský pohled na ochranu památek v jednotlivých historických obdobích. Památková péče a její vývoj v našich zemích v období Rakousko-Uherska, ČSR a ČSSR. Památková péče v ČR po roce 1989 – problémy a změny v charakteru památkové péče, chápání její potřeby ve společnosti.
2. Teorie památkové péče; různé přístupy k ochraně a obnově; rekonstrukce, renovace, restaurování.
3. Legislativní úprava památkové péče – zákon o státní památkové péči, prováděcí a související předpisy, klady a nedostatky zákonné úpravy na konkrétních případech.
4. Institucionální uspořádání památkové péče v ČR – orgány státní správy, odborná organizace státní památkové péče – struktura, pravomoci, povinnosti.
5. Etika konzervování - restaurování (conservation-restoration).
6. Kulturní památky a památkově chráněná území – postoj státu k památkově chráněným věcem, problematika prohlašování věcí za kulturní památky, právní postavení vlastníků kulturních památek, povinnosti při obnově kulturních památek, druhy a výše sankcí za nedodržování zákonných povinností.
7. Problematika mezinárodní ochrany památkově chráněných objektů – možnosti vývozu do zahraničí, mezinárodní dohody.
8. Restaurování kulturních památek – zákonná úprava, vymezení pojmu, náležitosti potřebné k získání povolení k restaurování kulturních památek, práva a povinnosti restaurátora.
9. Archeologické výzkumy a nálezy – oprávnění k výzkumům, povinnosti vlastníků archeologických nálezů.
10. Preventivní konzervace v památkové péči

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Studijní literatura

- Bacílková, B.: Biologická degradace materiálu. Litomyšl 1996.
- Dvořák, M.: Katechismus památkové péče. Praha 2004.
- Girsa, V. – Holeček, J.: Projektování obnovy stavebních památek. Praha 2008.
- Girsa, V.: Předprojektová příprava a projektová dokumentace v procesu péče o stavební památku. Praha 2004.
- Gottfried, K.: Památková péče v Německu. Brno 2011.
- Hofman, J.: O pojmu a významu ochrany památek. Praha 1921.
- Jirásek, P.: Příručka k požární ochraně kulturních institucí. Brno 1999.
- Kaigl, J.: Příručka vlastníka kulturní památky. Praha 2004.
- KOESLING, V.: Vom Feuerstein zum Bakelit. Berlin 1999.
- Kol.: Preventivní ochrana sbírkových předmětů, Praha 2000.
- Kopecká, I. a kol.: Preventivní péče o historické objekty a sbírky v nich uložené. Praha 2002.
- Kopecká, I. – Nejedlý, V.: Průzkum historických materiálů. Praha 2005.
- Kroupa, P.: Základní principy památkové péče? (detektivní pátrání). In Zprávy památkové péče 2001/61, číslo: 10, str: 301–313.
- Kühn, H.: Erhaltung und Pflege von Kunstwerken. München 2001.
- Líbal, D.: Teorie památkové péče. In: Zprávy památkové péče. 2001, č. 8.
- Macek, P.: Standardní nedestruktivní stavebně-historický průzkum. Praha 2001.
- Odegaard, N. – Scott, C. – Zimmt, W. S.: Material characterization tests for objects of art and archaeology. London 2000.
- Putt, N. - Slade, S.: Teamwork for Preventive Conservation. Rome 2004.
- Sedláková, D.: Zpráva o významném úkolu památkové péče 21. století – o obnově identifikace kulturních památek České republiky. In: Zprávy památkové péče. 2006, č. 2.
- Solař, M.: Teorie památkové péče – neuralgický bod dějin umění? In: Zprávy památkové péče. 2004, č. 2.
- Riegl, A.: Moderní památková péče. Praha 2003.
- Richter, V.: Památka a péče. Praha 1993.
- Vinter, V.: Stručný slovník památkové péče. Ústí nad Labem 1983.
- Vinter, V.: Úvod do dějin a teorie památkové péče I. Nástin vývoje a základní ideové otázky památkové péče. Praha 1983.
- Zelinger, J.: Poškození památek vlivem světla a ochrana proti němu. In: Zprávy památkové péče. 2000, č. 7.
- Zídek, M., – Klusůň, J.: Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem. Praha 2005.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

4. 17 ODBORNÁ PRAXE

Pojetí a cíle vyučovacího předmětu

Cílem odborné praxe je rozvoj a zdokonalení dovedností a vědomostí získaných v průběhu studia cestou zvýšených nároků na odbornou řemeslnou zručnost, schopnost samostatně řešit svěřené úkoly pod odborným dohledem zkušených konzervátorů a restaurátorů.

Odborná praxe probíhá v konzervátorských a restaurátorských dílnách galerií, muzeí, archeologických ústavů, škol s terciárním vzděláváním a ústavů památkové péče v České republice nebo v zahraničí, popřípadě v soukromých dílnách restaurátorů, kteří mají oprávnění k činnosti v daném oboru.

Výběr vhodných pracovišť a pracovních úkolů připravuje škola ve spolupráci s vedením příslušných institucí. Vztahy mezi školou a institucemi, v nichž se praxe uskutečňuje, se zajišťují rámcovou smlouvou, na jejímž plnění se podílejí obě smluvní strany.

Odborná praxe má podobu individuálně zadávaných úkolů, které navazují na učivo příslušných odborných předmětů a zohledňují možnosti studentů, a to vzhledem k rozsahu vědomostí a dovedností osvojených v rámci daných ročníků vzdělávání. Odborná praxe je realizována v restaurátorských dílnách v rozsahu 8 týdnů v průběhu vzdělávání.

Vzhledem k vhodným podmínkám, které byly již v minulosti vytvořeny při průběhu odborných praxí, budou těmito institucemi nejčastěji:

Moravská galerie v Brně, Brno

Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

Národní památkový ústav, Praha

Valašské muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm

Vlastivědné muzeum, Olomouc

Andreas Scheinast, Korneuburg, Rakousko

Marc Neuhauser, Restaurierung antiker Möbel, Rohrbach, Rakousko

Ian Wall, Southampton, Anglie

Geißler&Lewandrowski, Berlin, Německo

Görling Institut, München, Německo

Adam Price, London, Anglie

a řada dalších institucí sbírkového charakteru či soukromých restaurátorů s potřebným oprávněním.

Studijní literatura

Hygienické zásady a pravidla požární ochrany

Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

Provozní řád ateliérů/pracoven

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

5. DOKLADY O ODBORNÉM ZABEZPEČENÍ VÝUKY VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

5.1 Soupis specializovaných učeben a dalších výukových prostor

Učebny:

2 učebny pro výuku anglického jazyka, všeobecných a teoretických předmětů. Kapacita učebny 1 je 20 studentů, učebny 2 je 35 studentů. Obě učebny jsou vybaveny školní tabulí, napevno instalovaným datovým projektorem s PC a audio technikou.

Specializované učebny:

Počítačová učebna – vybavení osobními počítači se síťovým připojením na tiskárnu, s přístupem k internetu, 3D skenerem a 3D tiskárnou. Učebna je určena k výuce předmětů *Základy fotografování* a *Digitální obrazová dokumentace*. Kapacita 12 studentů.

Možnosti studentů – mimo výuku v učebně mají studenti volný přístup k PC pro zpracovávání restaurátorské dokumentace a seminárních prací zadávaných vyučujícími.

Učebna pro modelování – vybavena otočnými modelovacími a malířskými stojany, přístrojem na recyklaci hlíny, kontejnery na hlínu a regály na odkládání vytvořených nebo nedokončených prací; kapacita 12 studentů. Učebna určená pro výuku předmětu *Modelování*.

Učebna výtvarné přípravy – vybavena malířskými stojany a ateliérovými stolky, dále velkým množstvím modelů a sádrových odlitků; kapacita 16 studentů. Učebna určená pro výuku předmětu *Výtvarná příprava*.

Dílny, ateliéry:

Ateliér výroby nábytku – místnost propojená s příručním skladem materiálu vybavená truhlářskými ponky, drobným zařízením, elektrickými ručními dřevoobráběcími stroji a náradím potřebným pro výuku předmětů *Konzervování a restaurování nábytku* a *Praktická cvičení*. Dílna má kapacitu 12 studentů.

Strojovna – místnost opticky propojená s Ateliérem výroby nábytku vybavená odsavači pilin, dřevoobráběcími stroji, pracovním stolem s náradím na obrábění kovu. Místnost je funkčně spjata s Ateliérem výroby nábytku a slouží k výuce předmětů *Konzervování a restaurování nábytku* a *Praktická cvičení*. Místnost má kapacitu 6 studentů.

Ateliér restaurování nábytku – místnost přizpůsobená svým vybavením i prostředím restaurátorské praktické činnosti a péči o restaurovaný předmět. Je vybavena např. odsávací, zvlhčovací vzduchu, montážními stoly, truhlářským ponkem, elektrickými ručními dřevoobráběcími stroji a náradím potřebným pro výuku předmětů *Konzervování a restaurování nábytku* a *Praktická cvičení*. Ateliér má kapacitu 12 studentů.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevěřezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Fotoateliér – místnost vybavená difuzním stanem, zavěšeným pohyblivým ateliérovým osvětlením, stativem, digitální zrcadlovkou a fotografickým pozadím. Fotoateliér je určen pro pořizování restaurátorské dokumentace ve výuce *Základy fotografování a Digitální obrazová dokumentace*. Kapacita místnosti je 35 studentů.

Laboratoře:

Chemická laboratoř – vybavena odsávací digestoří, laboratorními váhami, destilačním přístrojem, sušárnou a tavicí pecí, chemickými stoly s médii, standardními chemikáliemi potřebnými při výuce konzervátorských a restaurátorských postupů. Učebna je určena k praktickým cvičením v předmětu *Chemie* a výuce *Laboratorní cvičení* s kapacitou 30 studentů.

Fyzikálně optická laboratoř – vybavena PC, stereolupou, USB mikroskopem, binokulárním mikroskopem, polarizačním mikroskopem, fluorescenčním mikroskopem apod. Všechny optické zařízení jsou s možností pořizování detailních snímků kamerou, např. u vzorků odebíraných z restaurovaných předmětů. Učebna je určena pro výuku předmětu *Konzervování a restaurování nábytku, Technologie a materiály*.

5.2. Údaje o knihovně a vybavení výpočetní technikou

Knihovna – Knihovna v budově školy má svého knihovníka-archiváře a je pro studenty i pedagogy přístupná denně. Školní knihovna je dělena na výtvarnou, pedagogickou, studentskou, restaurátorskou část a depozit, který je k nahlédnutí ve studovně. Výtvarná knihovna obsahuje 1.298 svazků, pedagogická 2.932 svazků, studentská 5.121 svazků, restaurátorská knihovna obsahuje 597 svazků, depozit má 800 svazků. V z restaurátorské části knihovny jsou monografie, sborníky a katalogy a odborné časopisy určené pro obor Konzervování a restaurování keramiky. Z této nabídky mohou studenti oboru využívat absenční půjčování publikací vždy s týdenní výpůjční dobou a možností prodloužení výpůjčky. K další nabídce školní knihovny patří pravidelně odebírané odborné časopisy pro restaurování a památkovou péči, konkrétně např. *Restaurator* (Forum für Restauratoren, Konservatoren und Denkmalpfleger, München) nebo *Zprávy památkové péče* (NPÚ) s kompletní řadou od roku 2000. K dalším pravidelně odebíraným časopisům patří *Věstník Asociace muzeí a galerií ČR* nebo *Sborník Společnosti přátel starožitností*. Také pro odborné časopisy platí pro studenty možnost absenčního půjčování. Studenti oboru mohou také využívat školní knihovny v druhé budově školy na Husově ulici 10, Brno, s více než 5.110 svazků odborné literatury zejména uměleckého zaměření a celou řadou odborných časopisů. Pro jejich půjčování platí stejná pravidla. Studijní literatura je doplňována průběžně, v souvislosti s právě vycházejícími knižními tituly, které se vztahují ke studiu, katalogy k aktuálním či proběhnutým výstavám nebo s využitím momentální nabídky dostupných antikvariátů. Vynakládaná částka na rozšiřování knihovny VOŠ pro restaurátorské obory činí cca 15 000,- Kč/rok.

Přehled o vybavení výpočetní technikou – Budova školy má poměrně rozsáhlou infrastrukturu výpočetní techniky. Strukturovaná kabeláž, připojená přes aktivní

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

switche, které řídí síťový provoz mezi jednotlivými klienty, a to jak počítačovými stanicemi, notebooky, tak primárně dvěma servery, je protkána celou budovou, tak aby obsáhla všechny důležité místnosti a zajistila připojení k datům jak na serverech, tak v internetu, připojeného rychlostí 20Mbit/s. K této struktuře jsou připojeny i neméně důležité „Access Pointy“, které zajišťují WiFi připojení notebooků, jak pedagogů, tak žáků, kteří používají svoje notebooky.

V budově je zároveň kompletní vybavení stanicemi PC, které svým hardwarovým vybavením odpovídají nárokům a požadavkům software, který je na nich nainstalován a slouží jak pedagogům k evidenci žáků a známek, tvorbě učebních podkladů, tak žákům, aby se naučili výpočetní techniku nejen používat, ale i využívat pro svoje budoucí pracovní ambice. Pro tento účel jsou zde počítačové učebny, které mají již zmíněný potřebný výpočetní výkon a zároveň jsou na nich nainstalovány produkty, jako je Microsoft Office, Libre Office, Corel, Adobe Creative Suit, Rhinoceros, Zoner Photo Studio a další, na kterých si studenti osvojují zpracování dokumentů i výtvarného citění do reálné podoby, včetně grafického výstupu na velkoformátových plotterech. Samostatnou kapitolou je AutoCAD, který opět cílí na skupinu studentů s techničtějším zaměřením. V učebnách jsou k dispozici tiskárny pro běžný tisk a to v barevné i monochromatické variantě a také skannery pro vstup skenovaných podkladů zároveň s Pen Tablet pro „ruční kreslení potřebných podkladů. Pro studenty je vybavena počítači i studovna, která díky připojení k infrastruktuře nabízí od připojení ke školním informačním systémům, jako je „Bakalář“ nebo stravovací systém s možností objednání obědů přes internet, až po tisk dokumentů na síťové tiskárny pro tento účel zřízené.

Jedna počítačová učebna je určena k výuce předmětů *Základy fotografování* a *Digitální obrazová dokumentace*. Mimo výuku těchto předmětů mají studenti v učebně volný přístup k PC pro zpracovávání restaurátorské dokumentace a seminárních prací zadávaných vyučujícími. Další PC jsou studentům oboru k dispozici v ateliéru restaurování keramiky, také s přístupem k internetu a připojením k místní síti, kde mohou okamžitě v průběhu restaurátorských prací zpracovávat restaurátorskou dokumentaci. Celkem mohou studenti oboru (cca 30) využívat 15 PC pro školní práce.

Programové vybavení počítačů čítá pravidelně aktualizované pro zpracování fotodokumentace programy Adobe Photoshop a Zoner Photo Studio. Pro vytváření 3D modelace chybějících částí restaurovaných předmětů pracují studenti oboru v prostředí programu Rhinoceros.

5.3 Záměr rozvoje

Obor Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby bude ve svém dalším působení zaměřen především na výchovu absolventů, kteří budou schopni v praxi využívat nové restaurátorské postupy a technologie získané během studia. Daleko větší důraz než doposud bude kladen na zpracování a vyhodnocování analýz použitých materiálů, které povedou k určení správného návrhu restaurátorského zásahu a k jeho úspěšnému provedení. Takový postup je pro volbu co možná nejšetrnějšího zásahu do předmětu nezbytný, stejně jako pro nutný standard dokumentace k restaurátorské zprávě. Neustálé zvyšování nároků na kvalitu restaurátorské dokumentace u všech prováděných prací je směrem, kterým se obor nadále bude rozvíjet. Díky navázané spolupráci s Přírodovědeckou fakultou MU

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

v Brně, obor Chemie a technologie materiálů pro konzervování-restaurování, byly vytvořeny podmínky pro zpracovávání a hodnocení vzorků z restaurovaných předmětů. Další zaměření oboru ve spolupráci s PřF MU bude spočívat v používání a vyhodnocení nových materiálů a technologií používaných pro restaurování nábytku historického mobiliáře ze dřeva. Rozvoj oboru Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby bude znamenat zejména spolupráci s PřF MU v oblasti prospekce vzorků odebíraných z restaurovaných předmětů a na jejím základě stanovení ideálního postupu restaurátorských prací, a dále výzkumem a použitím nových materiálů vhodných k restaurování historických dřevěných předmětů. Obor doposud úspěšně rozvíjel spolupráci s odbornými institucemi a osobami muzejního, vědeckého, památkového či sběratelského zaměření v rámci praktické výuky. Další rozvoj počítá nejen s úzkou spoluprací s uvedenými organizacemi a aktivitou vedoucí k rozšíření jejich počtu, ale i se snahou směřující k rozšíření forem této spolupráce. Ty budou spočívat na participaci oboru při organizování a realizaci výstav, konferencí či workshopů pořádaných zmíněnými institucemi, jejichž program včetně hmotné náplně úzce souvisí s teoretickou i praktickou výukou. Do budoucna bude obor klást důraz také na vystavování školních prací studentů. Snahou oboru bude zájem o rozvoj nejen praktické stránky spolupráce s uvedenými organizacemi, spočívající pouze v restaurování předmětů, ale také o její rozšiřování v rovině prezentace restaurovaných předmětů veřejnosti. Ideálním modelem spolupráce by se měla stát situace, kdy studenti oboru zrestauroují konkrétní sbírku předmětů, které posléze jejich správce/vlastník bude ochoten představit veřejnosti s poukazem na jejich práci. V tomto směru sice spočívá rozhodnutí na správci/vlastníkovi předmětů, přesto se obor Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby bude snažit (zejména u institucí sbírkového charakteru) již při přebírání předmětů k restaurování iniciovat jejich následnou prezentaci. Tento zájem by měl vést výchově absolventů, kteří budou nejen schopni provádět restaurátorské zásahy na historických dřevěných předmětech, ale budou zároveň vedeni snahou o prohloubení zájmu a vědomostí širší veřejnosti o historickém nábytku a dřevěném mobiliáři, o jejich hodnotě a o významu restaurátorské práce pro tyto předměty vůbec. Příkladem takové spolupráce je např. spolupráce s Etnografickým ústavem MZM, Muzeem města Brna při realizaci Brněnské muzejní noci či ve zmíněném duchu se rozšiřující, smluvně podložená spolupráce s Moravskou galerií. Škola v posledních deseti letech navázala spolupráci s řadou zahraničních organizací, které se zabývají restaurováním kulturních památek. Jsou to vysoké školy, vzdělávací instituty podobné VOŠ, muzea a soukromé restaurátorské ateliéry v Anglii, Francii, Německu, Rakousku a Polsku. Vzhledem k tomu, že studenti vykonávající odbornou praxi v zahraničních soukromých restaurátorských ateliérech po absolvování školy tyto pozice obsazují, tak se musí škola zaměřit na trvalejší kontakty, což jsou školy, a stále zajišťovat a prověřovat nové restaurátorské ateliéry.

5.4 Odůvodnění vzdělávacího programu

Záměr schválení vzdělávacího programu pro obor Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby je veden snahou o ucelený a navzájem propojený soubor výukových předmětů, jejichž náplň a zařazení v průběhu studia reagují na nově získávané teoretické a praktické znalosti studentů. Je výsledkem dlouhodobého vývoje požadavků kladených na studenty, kteří se zejména v rámci

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

praktické části výuky postupně setkávají se stále novými předměty, při jejichž restaurování je třeba používat metody, pro které již získali potřebné teoretické předpoklady. Změny, které nový vzdělávací program oproti stávající učební dokumentaci zahrnuje, budou optimalizovat využití teoretických a praktických vědomostí studentů během studia v jednotlivých ročnících. Zároveň dojde k výraznějšímu provázání výuky v jednotlivých předmětech tak, aby bylo možné využívat konkrétní vědomosti z jednoho předmětu ve více předmětech příbuzných. Obor Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby je jedním z mála svého druhu v ČR a svým zaměřením výrazně přesahuje region Jihomoravského kraje. Spolupráce s veřejnými institucemi převážně sbírkového charakteru, pro obě strany velmi výhodná, často dává těmto organizacím jedinou možnost, jak při splnění podmínek profesionálního přístupu a zároveň výrazně nižší ceny dosáhnout při omezeném rozpočtu zrestaurování jejich sbírkových předmětů. Také restaurování předmětů pro soukromé osoby má svůj význam a výrazně přispívá k celkovému vědomí společnosti o tomto oboru a jeho práci.

5.5 Podmínky pro hodnocení a zabezpečení kvality vzdělávacího programu

Hodnocení a klasifikace studentů se řídí platnou legislativou pro vyšší odborné vzdělávání, zejména vyhláškou MŠMT č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání. Důraz bude kladen i na průběžné hodnocení, které může standardně probíhat zejména v rámci praktických předmětů. V teoretických předmětech se průběžné hodnocení předpokládá prostřednictvím zadávání písemných prací a přednesem referátů k zadané problematice. Ve výukovém období tak budou vytvářeny podmínky pro komplexní hodnocení studentů v období určeném k získání hodnocení. Hodnocení ve výtvarných předmětech vyučovaných na oboru je souhrnem dílčích hodnocení za jednotlivé práce, na nichž studenti pracují během období výuky. Kvalita vzdělávacího programu je zabezpečena v několika směrech. V první řadě je to již výběr vyučujících, často externistů, kteří jsou pro vzdělávání studentů oboru přínosem díky své vysoké odbornosti pro daný vyučovací předmět a kteří jsou zároveň schopni přizpůsobit učivo požadavkům oboru. Kvalita výuky je ověřována pravidelnými hospitacemi ve výuce, prováděné ředitelem školy nebo jeho zástupcem pro VOŠ, příp. i s vedoucím oboru. Tak je zajištěna kontrola výuky obsahu jednotlivých předmětů.

K zajištění kvality vzdělávacího programu slouží i pravidelné vlastní hodnocení jak oboru Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby, tak celé Vyšší odborné školy. Podklady pro zprávu o vlastním hodnocení velmi napomáhají ke zjištění případné klesající kvality výuky v rámci vzdělávacího programu i k možnostem jejího zlepšování. Osvědčenou metodou ve VOŠ je vyjádření pedagogů i studentů formou dotazníku a ankety k podmínkám a kvalitě výuky.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/., Konzervátorství a restaurátorství

5.6 Spolupráce s odbornou praxí

Spolupráce s odbornou praxí je rozvíjena ve dvou základních liniích: při restaurování předmětů patřících muzeím, galeriím, pracovištím NPÚ či soukromým subjektům, které buď nemají vlastní konzervátorské či restaurátorské pracoviště, nebo je jeho kapacita nedostatečná, a při odborné praxi studentů v těchto institucích. Při restaurování probíhají všechny práce v prostorách školy pod dohledem pedagogů a ke všem restaurovaným předmětům se vypracovává standardní restaurátorská zpráva. Spolupráce s VOŠ restaurátorskou – oborem Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby je pro zmíněné instituce velmi výhodná, pro studenty oboru pak znamená možnost praktické výuky na historických originálech předmětů. Častá spolupráce je s institucemi uvedenými v předmětu Odborná praxe.

Spolupráce při odborných praxích studentů oboru se uskutečňuje kontaktem vedení oboru s organizací a odsouhlasením prací, které bude student během praxe vykonávat. Tato spolupráce je opět oboustranně výhodná a studentům přináší další možnosti restaurátorské práce na originálech předmětů pod odborným vedením profesionálních restaurátorů často s mnohaletou praxí. Vzhledem k tomu, že studenti oboru pocházejí z celého území ČR a často využívají možnosti uskutečnění odborné praxe v organizacích v místě svého bydliště, neustále se rozšiřuje seznam institucí, s nimiž na tomto základě obor spolupracuje. Díky vysoké kvalitě práce praktikantů byly tyto instituce vždy ochotny přijímat další praktikanty oboru Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby.

Již deset let mohou studenti, absolventi i pedagogové vyjíždět též na praxi do zahraničí díky programu Erasmus+. Nejnavštěvovanější destinací je Itálie, Německo, Rakousko nebo Velká Británie. Nově byla do programu zahrnuta i Litva, Slovinsko nebo Turecko. Rozhodujícím kritériem pro výběr přijímajících institucí je míra odbornosti, odpovídající zázemí a dodržování profesní etiky. Vždy se jedná o prověřená pracoviště.

5.7 Spolupráce s vysokými školami

V roce 2007 započala spolupráce mezi VOŠ restaurátorskou a Přírodovědeckou fakultou Masarykovy univerzity v Brně, oborem Chemie konzervování-restaurování, nyní Chemie a technologie materiálů pro konzervování-restaurování. Postup je realizován na základě Rámcové smlouvy o spolupráci při řešení společných úkolů uzavřené počátkem roku 2008. Vlastní spolupráce mezi školami se uskutečňuje vzájemným využíváním laboratoří, dílen, ateliérů a přednáškových místností, společným využíváním přístrojového vybavení a přednáškovou činností pracovníků obou institucí. Pro VOŠ restaurátorskou to znamená zejména možnost využívání nadstandardně vybavených laboratoří pro výuku chemie a možnost provádění chemicko-fyzikálních analýz vzorků materiálů z restaurovaných předmětů. Sama je prospěšná studentům PřF MU zejména při poskytování praktických vědomostí o materiálech, z nichž jsou předměty určené k restaurování vyrobeny, materiálech používaných při konzervování a restaurování, problematice při jejich používání, alternativních možnostech použití jiných materiálů a technologií apod.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Spolupráce s PřF MU je vedena s dlouhodobým záměrem poskytování a předávání vědeckých i praktických vědomostí a dovedností oběma stranami, díky němuž studenti oboru Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby mají možnost získat během studia ucelené poznatky související s procesem restaurování od počátečního průzkumu až po závěrečné zpracování restaurátorské zprávy.

V červnu 2012 byla VOŠ řešitelem projektu CZ.1.07/2.1.00/32.0061 v rámci OP VK jehož hlavním cílem je zajištění prostupnosti vyššího odborného vzdělávání do vzdělávání vysokoškolského. Důvodem byla uznatelnost odborné kvalifikace v rámci EU. Zajištění prostupnosti bylo podmíněno zkvalitněním vzdělávání na VOŠ ve spolupráci s univerzitou, partnerem projektu, která bude zajišťovat navazující bakalářské studium. Zmiňovaným partnerem projektu se stala Masarykova univerzita.

5.8 Zdůvodnění společenské potřeby

Obor Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby svým zaměřením výrazně přesahuje region města Brna i Jihomoravského kraje. Studenti oboru přicházejí za vzděláním z celé ČR, v tomto směru má škola celorepublikový význam a obor Konzervování a Restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby je jedním z mála svého druhu. Spolupráce s institucemi jako jsou muzea, galerie, pracoviště Národního památkového ústavu, soukromí sběratelé apod. se velmi úspěšně rozvíjí a je pro obě strany velmi výhodná. Možnost restaurování sbírkových předmětů při splnění podmínek profesionálního přístupu a zároveň výrazně nižší ceny je pro řadu institucí jedinou možností, jak při omezeném rozpočtu dosáhnout zrestaurování jejich sbírkových předmětů. Také restaurování předmětů pro soukromé osoby má svůj význam a výrazně přispívá k celkovému vědomí společnosti o tomto oboru a jeho práci.

Vzhledem ke skutečnosti, že obor Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby jako jeden z mála v ČR nabízí možnost studia restaurování uměleckořemeslného mobiliáře ze dřeva a vychovává profesionální restaurátory těchto materiálů, je jeho společenská potřeba velmi vysoká. Restaurování předmětů z těchto materiálů je žádoucí zejména u institucí sbírkového charakteru, jejichž sbírkový fond je obsahuje. Velká část těchto organizací využívá práce studentů oboru Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby a vzhledem k opakování je zřejmé, že s pracemi studentů oboru jsou velmi spokojené.

To dokládají i vyjádření některých institucí k odborným praxím a pracím studentů, která jsou součástí přílohy.

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

5.9 Personální zabezpečení výuky

Jméno:	Bc. Jan Hrdina, DiS. – vedoucí oboru
Vyučuje předměty:	Konzervování a restaurování nábytku
Studia:	1994–1999 Střední průmyslová škola stavební Liberec 2008 VOŠ restaurátorská Brno – absolutorium 2016–2021 Masarykova Univerzita, FF, Muzeologie
Pedagogická praxe:	5 let
Praxe:	Restaurátorská soukromá praxe od roku 2001
Jméno:	Mgr. Radka Kopecká, Ph.D.
Vyučuje předmět:	Chemie, Laboratorní cvičení, Fyzikální optické analýzy
Studia:	1997–2005 Gymnázium Brno-Řečkovice 2005–2008 PřF CHEO Chemie (Bc.) 2005–2011 Chemie se zaměřením na vzdělávání, Biologie se zaměřením na vzdělávání (Bc.) 2008–2010 Anorganická chemie, Učitelství chemie pro střední školy (Mgr.) 2010–20 Anorganická chemie (Ph.D.)
Pedagogická praxe:	10 let
Jméno:	RNDr. Ladislav Pospíšil, CSc.
Vyučuje předměty:	Chemie, Fyzikální optické analýzy
Studia:	1965–1968 Střední všeobecně vzdělávací škola v Brně 1968–1976 Masarykova univerzita, PřF, specializace Elektrochemie 1978–80 VUT, Ústav počítačových strojů, postgraduální studium 1984–1988 Fakulta technologická Zlín, Ústav plastikářské technologie, vědecká aspirantura
Pedagogická praxe:	11 let
Jméno:	Ivan Emr
Vyučuje předměty:	Základy fotografování, Digitální obrazová dokumentace
Studia:	1976–1980 SŠUŘ Brno, obor Fotografie 2000 VUT Brno – DPS
Pedagogická praxe:	24 let
Jméno:	Josef Filip
Vyučuje předměty:	Konzervování a restaurování nábytku
Studia:	1970–1973 SOU Brno – umělecký truhlář 1976–1978 kurz Muzejní konzervace
Pedagogická praxe:	22 let
Praxe:	držitel Povolení MK ČR k restaurování uměleckořemeslného mobiliáře ze dřeva č. 8133/1994, vlastní výtvarná činnost

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevořezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

- Jméno: Mgr. Kateřina Erbenová
 Vyučuje předmět: Anglický jazyk
 Studia: 1986–1990 Gymnázium Křenová
 1990–1997 FF MU v Brně, Anglický jazyk a literatura,
 Latinský jazyk a literatura
 1996–1997 University of London
 2006–2007 Pedagogické minimum
 Pedagogická praxe: 20 let
- Jméno: ak. soch. Petr Jedlička
 Vyučuje předměty: Výtvarná příprava, Modelování
 Studia: 1968–1972 SUPŠ Husova 10, Tvarování výrobků z plastických
 hmot
 1973–1978 AVU Sofia, Bulharsko, Sochařství
 Pedagogická praxe: 20 let
- Jméno: Petr Klein, DiS.
 Vyučuje předměty: Konzervování a restaurování nábytku
 Studia: 1994–1998 SPŠ Nábytkářská B.p.H., Uměleckořemeslné
 zpracování dřeva
 1998–2001 VOŠUR Brno
 2002–2003 West Dean College, Anglie
 Pedagogická praxe: 14 let
 Praxe: držitel Povolení MK ČR k restaurování uměleckořemeslných
 děl ze dřeva a historického mobiliáře č. 5631/2007
- Jméno: Mgr. Petr Polášek, DiS.
 Vyučuje předměty: Základy památkové péče, Základy muzeologie, Konzervátorská
 a restaurátorská dokumentace, Konzervování a restaurování
 nábytku
 Studia: 1995–2000 SOU nábytkářské Rousínov – Technik pro výrobu
 nábytku
 2000–2003 VOŠ Restaurátorská
 2003–2008 FF MU Brno, Muzeologie
 2020 Pedagogické minimum
 Pedagogická praxe: 11 let
 Praxe: Restaurátorská soukromá praxe od roku 2003
- Jméno: Mgr. Martina Schneiderová
 Vyučuje předmět: Dějiny výtvarné kultury
 Studia: 1997–2001 Gymnázium Jevíčko
 2003–2006 Bakalářské studium PdF MU, Dějiny umění a český
 jazyk
 2006–2009 Magisterské studium PdF MU, Dějiny umění
 2019 Pedagogické minimum
 Pedagogická praxe: 10 let

Střední škola umění a designu a Vyšší odborná škola Brno, příspěvková organizace	Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby
602 00 Brno, Husova 10	82-42-N/.. Konzervátorství a restaurátorství

Jméno: Mgr. Radek Ryšánek, Ph.D.
 Vyučuje předměty: Praktická cvičení, Dějiny řemesla, Technologie a materiály
 Studia: 1995–1998 VOŠUR Brno
 1999–2006 FF MU Brno, Dějiny umění a Evropská etnologie
 2013–2020 Mendelova univerzita – doktorské studium
 Pedagogická praxe: 13 let
 Praxe: držitel Povolení MK ČR k restaurování uměleckořemeslných děl ze dřeva a historického mobiliáře č. 11807/2006

5.10 Přílohy vzdělávacího programu

- vyjádření profesních organizací, reference prací studentů VOŠ restaurátorské Brno, oboru 82-42-N/08 Konzervování a restaurování nábytku a nepolychromované dřevorezby

Celkem listů příloh:

1. IFOM
2. Goering Institut e.V.
3. Ian Wall Furniture Restoration
4. Jiří Látal
5. Marc Neuhauser
6. Moravské zemské muzeum
7. Muzeum hlavního města Prahy
8. Národní památkový ústav Brno
9. School of History and Heritage
10. Slovácké muzeum v Uherském Hradišti
11. Stanislav Vinš
12. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze
13. Universität für angewandte Kunst Wien
14. Valašské muzeum v přírodě
15. Zámek Slavkov-Austerlitz

